ЯКУБ КОЛАС

Ніва
ШТОТЫДНЕВІК
ГОД I № 26 БЕЛАСТОК, 26 ЖНІЎНЯ 1956 г. ЦАНА 60 гр.

Усім нам дарагі

По радыё чуваць гукі пахавальнага марша. Стрэлка стаіць на Мінску. Штось моцна сціскае за сэрца. У памяць урэзваюцца словы, у якія цяжка паверыць.

Адыйшоў ад нас Якуб Колас.

Мы сёння цэлы дзень, як і другія дні, працавалі адданы справе, якая нам усім ляжыць на сэрцы і нічога не ведалі аб Тваей смерці. Твая смерць на хвіліну ўстрымала нашыя імклівыя і гарачыя думкі.

Але ты будзеш жыць сярод нас. Твая вялікая спадчына застанецца з намі. Ты будзеш жыць у нашых сэрцах і гарэць Вялікім Полымем, якое вярнула нам нашу загубленую маладосць.

Нашы дзеці, якія ў гэтым годзе першы раз пераступяць парог беларускай школы, будуць вучыцца Твае спеўнае мовы, якой Ты прысвяціў усё сваё жыццё. Моладзь, якую Ты ўзгадаваў, Тваім імям назаве свае школы.

Жалобна плывуць гукі пахавальнага марша. Не ў сілах стрымаць слёз, якія ціснуцца і набягаюць да вачэй. Слёзы гарачыя — найбагацейшы Твой скарб — чыстымі пэрламі падаюць на апошні Твой шлях.

У ВЯНОК ПЕСНЯРУ

Мы выляталі з-пад твайго крыла,
Як птушаняты, у палёт свой першы.
І праз гады нас вабіла, вяла
Пявучая і поўная святла,
Паэзія і праўда тваіх вершаў.

Няхай нам тых не дасягнуць высот
Дзе ты лунаў, нібы арол свабодны,
Ты навучыў нас, як любіць народ,
Як з ім ісці плячо ў плячо ўперад
І як адданым быць краіне роднай!

Стаім мы ў смутку ля тваёй труны...
Ну як у шлях такі цябе праводзіць?
Любіў ты птушак спеў, звон баравой сасны,
І кветкі першыя палескае вясны,
І сустракаць той міг, як сонца узыходзіць...

Устрапяніся! Крылы разгарні!
Ты чуеш стук гарачых нашых сэрцаў?
Ты клікаў нас да зорнай вышыні —
Гатовы мы ў палёт! Зірні —
Наўкол зямля твая, тваё бяссмерце!

ЭДУАРД ВАЛАСЕВІЧ

ЯКУБ КОЛАС

НОВАЯ ЗЯМЛЯ

(Урыўкі)

Мой родны кут, як ты мне мілы!..
Забыць цябе не маю сілы!
Не раз, утомлены дарогай,
Жыццём вясны мае убогай,
К табе я ў думках залятаю
І там душою спачываю.
О, як-бы я хацеў спачатку
Дарогу жыцця па парадку
Прайсці яшчэ раз, азірнуцца,
Сабраць з дарог каменні тыя,
Што губяць сілы маладыя, —
К вясне б маёй хацеў вярнуцца.

Вясна, вясна! не для мяне ты!
Не я, табою абагрэты,
Прыход твой радасны спаткаю, —
Цябе навек, вясна, хаваю,
Назад не прыдзе хваля тая,
Што з быстрай рэчкай уплывае.
Не раз яна, зрабіўшысь парам,
На крыллях сонца дойдзе к хмарам
Ды ізноў дажджом на рэчку сыйдзе —
Ніхто з граніц сваіх не выйдзе,
З законаў, жыццем напісаных,
Або на дол спадзе ў туманах.
Але хто нам яе пакажа?
На дол вадой ці снегам ляжа?
Не вернешся, як хваля тая,
Ка мне, вясна ты маладая!..

Вось як цяпер, перада мною
Устае куточак той прыгожа,
Крынічкі вузенькае ложа
І ёлка ў пары з хваіною,
Абняўшысь цесна над вадою,
Як маладыя ў час кахання,
У апошні вечар расставання.
І бачу лес я каля хаты,
Дзе колісь весела дзяўчаты
Спявалі песні дружным хорам,
З робот ідучы позна борам.
Нясліся зыкі песень здольных,
У лясах раз-по-раз адбівалісь,
І ім узгоркі адклікалісь,
І радасць біла ў песнях вольных.
А хвоі, елкі векавыя
Пад зыкі песень маладыя
Маўчком стаялі ў нейкай думе,
І ў іх ціхусенечкім шуме
Няслось вячэрняе маленне
Угару, святое аддаленне.

Каля пасады леснiковай
Цягнуўся гожаю падковай
Стары, высокі лес цяністы.
Тут верх асіны круглалісты
Сплятаўся з хвоямі, з дубамі,
А елкі хмурымі крыжамі
Высока ў небе выдзяляліcь,
Таемна з хвоямі шапталіcь.
Заўсёды смутныя, бы ўдовы,
Яны найболыш адны стаялі,
І так маркотна пазіралі
Іх задуменныя галовы!
Лес наступаў і расступаўся,
Лужком зялёным разрываўся;
А дзе прыгожыя загібы
Так міла йшлі каля сядзібы,
Што проста імі-б любаваўся.
А знізу гэты лес кашлаты
Меў зелянюсенькія шаты
Лазы, чаромхі ці крушыны,
Алешын ліпкіх, верабіны.
Глядзіш, бывала, і здаецца,
Што скрозь сцяну галін жывую,
Скрозь гэту тканку маладую
Ні мыш, ні пташка не праб'ецца.
Цякла тут злесу не вялічка
Травой зарошчая крынічка,
Абодва берагі каторай
Лазняк, ракітнік абступалі;
Бруіліся ў цяньку іх хвалі
І ў луг чуць значаю разорай
Ішлі спакойна між чаротаў,
Рабілі многа заваротаў,
Аж покі ў Нёман не ўцякалі.
. . . .
На прыгуменні, поруч з садам
Павець з гумном стаяла радам,
А пад паветкаю прылады:
Вазок, калёсы, панарады,
Старыя сані, восі, колы
І вулляў некалькі на пчолы,
Яшчэ няконччаных; судзіна,
Стары цабэрак, поўасміна
І розны хлам і лом валяўся,
Ад сонца, дожджыку хаваўся —
Патрэбны рэчы ёсць, вядома!
Гуменца, крытае саломай,
Ад доўгіх часаў пасівела;
Салома кудламі вісела,
Яе вятры параздзімалі,
А трохі хлопцы пасцягалі,
На стрэху лазячы, бывала, —
Іх гэта забаўка займала.
А пад шчытом на павуціне
Нішчымны колас-сіраціна
У зацішку лёгенька гайдаўся;
З якіх ён часаў там трымаўся,
То бог яго святы ўжо знае!
Будоўля, больш яшчэ старая,
З гнілой, вагнутаю страхою,
Стаяў хлявец якраз напроці
І чуць ліпеў, як-бы на плоце
Гаршчок, разбіты качаргою.
Стары, паедзены чарвямі,
На бок пахілены вятрамі,
Глядзеў хлеў гэты старычынай,
Пахілай доляй жабрачынай;
А з боку, ў полі, недалёка
Стаяў прыгрэбнік адзінока,
Пахілкам, горкім сіратою,
У дол упёршыся страхою.
У глыбі двара стаяла хата
І выглядала зухавата
Паміж запушчанай будовы,
Як-бы шляхцянка засцянкова,
Што ў дзень святы каля касцёла,
Чуць-чуць падняўшы край падола,
Так важна ходзіць з парасонам,
Спадніцай верціць, як агонам,
З дарожак пыл, пясок зганяе
І ў вочы хлопцам заглядае.

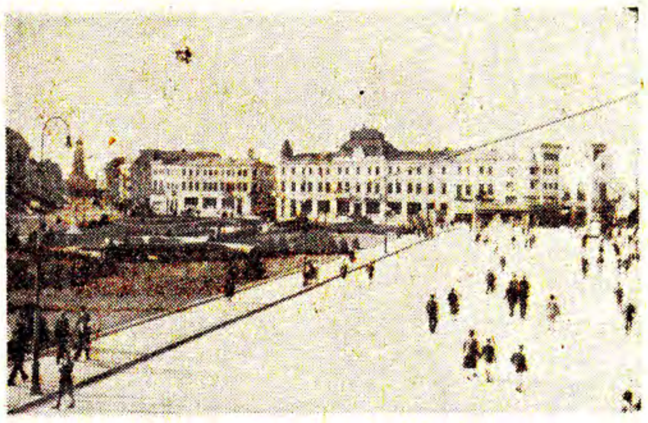
За хатай поле пачыналась,
Дзе жыта хораша гайдалась,
І рос авёс, ячмень і грэчка, —
Было прытульнае гняздзечка!..

Праз фотааб'ектыў

На здымку: Ланчастэр Гаўс-будынак у якім адбывалася лонданская канферэнцыя па пытанню Суэцкага канала

Фота — ЦАФ

23 жніўня г.г. Народная Румынія будзе адзначаць сваё нацыянальнае свята — 12 гадавіну вызвалення героічнай Чырвонай Арміяй.

На здымку: пляц у Плаешты.

Фота — ЦАФ

Згодна з дэкрэтам прэзідэнта Насера ў склад нацыянальнай вызваленчай арміі, якая будзе існаваць незалежна ад рэгулярнай арміі, ўвойдуць члены нацыянальнай гвардыі і добраахвотнікі ў веку ад 18 да 50 гадоў.

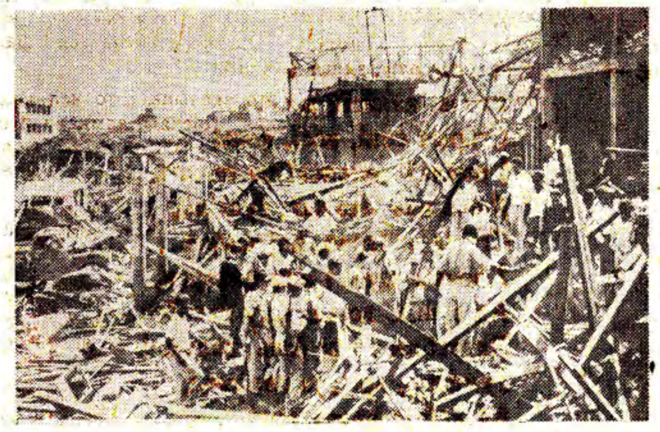
На здымку: галоўнакамандуючы нацыянальнай вызваленчай арміі, Камал Эль Дын Хусейн гутарыць з інструктарамі нацыянальнай гвардыі.

Па прыкладу гітлераўцаў у мінулым тыдні цб'яўлена па-за законам КПГ.

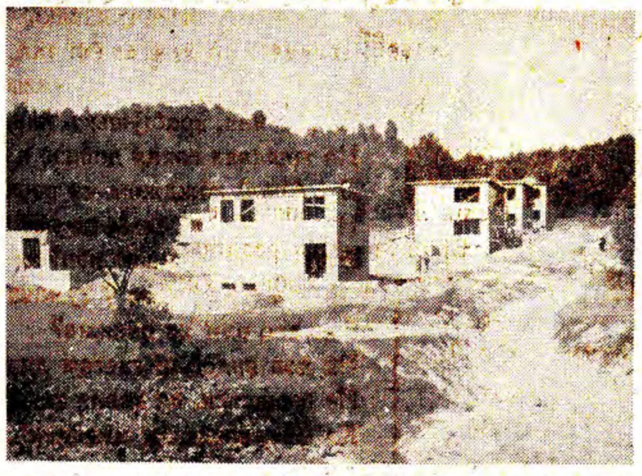
На здымку: 17. 8. 1956 г. паліцыя Адэнаўэра займае будынак кіраўніцтва КПГ у Гамбургу.

ЦАФ — тэлефото з Берліна.

7 жніўня г.г. у горадзе Калі, у Калумбіі, узарвалася 7 грузавых машын з дынамітам і іншымі выбуховымі рэчывамі. Разбурана некалькі дзесяткаў будынкаў і вакзал. Загінула каля 1000 асоб і каля 3000 паранена.

На здымку: фрагмент разбуранага горада.

У Арлове вядзецца будаўніцтва аднасямейных домікаў у якіх будуць жыць матросы і рыбакі з „Дальмора". Будаўніцтва вядзецца гаспадарчай сістэмай — паўфабрыкатамі выраблянымі на месцы. Пасёлак будзе налічваць 40 домікаў. У бягучым годзе 28 домікаў будзе здадзена ў карыстанне.

На здымку: будаўніцтва домікаў.

Фота — ЦАФ

Усяая Усячына

(?)

Каментуючы нацыяналізацыю Егіптам Суэцкага канала і адхіленне інданезійскім урадам „доўгу" перад Галандыяй, газета „Н'ю Йорк Таймс" між іншым, піша:

„Вялікай праблемай зусім не з'яўляецца тое, што гэтыя ўрады (г. зн Інданезія і Егіпет) маюць „права" так рабіць. Важным менавіта з'яўляецца тое, што станецца з міжнароднай гаспадарчай сістэмай (г. зн. сусветным капіталізмам), калі масава адбываюцца такія пачынанні і знаходзяць яны ўсеагульную падтрымку"?

Над адказам на гэта не трэба доўга думаць, праўда?...

З чаго смяюцца ў Каіры

Як паведамляе „Юманітэ", егіпецкія плыўцы не будуць маглі ўдзельнічаць у міжнародных спаборніцтвах плыўцоў цераз канал Ля Манш, якія адбудуцца ў канцы бягучага года. Такое рашэнне прыняў англійскі арганізацыйны камітэт.

„Гэтая пастанова безумоўна мае сувязь з міжнародным становішчам і справай Суэцкага канала" — піша газета.

Варта тут прыпомніць, што ў 1955 г. першае месца на гэтых спаборніцтвах заваяваў егіпецкі лейтэнант Абдэль Альфіў Абу Хайф, а дагэтуляшні рэкорд па пераплыццю канала Ля Манш таксама належыць егіпцяніну Хасану Абдэль Рэхіму.

Своеасаблівы гумар

Не толькі незвычайны спрыт але таксама шмат гумару мае не выяўлена яшчэ аж дагэтуль шайка фальшывайманетчыкаў у Гановеры, дзе знойдзена 350 штук падробленых 5-ці маркавых манет. У месцы дзе на манетах звычайна знаходзіцца напіс: „Еднасць. Права і Свабода" фальшываманетчыкі робяць напіс: „Памагай сам сабе, тады Бог табе дапаможа".

Яшчэ больш спрытна паробленыя шайкай 50-ці маркавыя банкноты. У месцы дзе звычайна на банкнотах знаходзіцца забарона фальшаваць банкноты; злачынцы надрукавалі гэтакі сказ: „Хто фальшуе банкноты, можа часам сабе ў бядзе дапамагчы, бо цяпер так цяжка жыць". Але апроч гэтых „нязначных" розніц паліцыя з непакоем сцвярджае, што, як манеты так і банкноты вельмі добра фальшаваны.

Брава чалавецтва

Як паведамляе Статыстычнае Упраўленне пры ААН, лік насельніцтва на нашай зямлі павялічыўся роўна на 40 мільёнаў чалавек. Так, што ў сучасны момант нашу планету засяляе 2 692 000 000 людзей. Да трох мільярдаў бракуе толькі 300 мільёнаў. Калі прырост насельніцтва і ў далейшым будзе адбывацца ў такім тэмпе то праз няцэлых 8 год будзе нас ужо 3 мільярды...

Страшэнная зброя

У спецыяльна выдаваным для фінансістаў ЗША часопісе „Банкер Бюлетын" з чэрвеня г. г. паведамляецца:

„На працягу апошніх двух гадоў ва ўсёй моцы і эфектыўнасці дзеяння выявілася сапраўдная і тайная зброя комуністаў. Гэтай зброй з'яўляюцца канферэнцыі ў абарону міру".

Над егіпецкім поўмесяцам

Нядаўна ў Лондоне адбылася міжнародная канферэнцыя па пытанню Суэцкага канала, нацыяналізаванага егіпецкім урадам. Што ж гэта за дзяржава — Егіпет? Што ведаем аб так званым, новым Егіпце? — Успомнім мінулае.

Егіпет прайграў вайну з Ізраілям. У дзесяць разоў слабейшая краіна перамагла Егіпет і іншыя арабскія краіны. З сумлення, разгубленасці, з абражанай горласці і ўзмацняўшайся нацыянальнай свядомасці, з гневу на прадажніцкую каралеўскую ўладу і ў перакананні, што „безумоўна нешта павінна адбыцца", узнікла нелегальная вайсковая група „Ад Дубат эль Ахрар" (інакш „Вольныя афіцэры"). Генеральным лозунгам у палітычнай праграме гэтай групы з'яўлялася патрабаванне: выдаліць караля Фарука і вызваліцца з-пад брытанскага ўладарніцтва.

Думка, ужыць армію, як палітычную сілу, выспявала ўжо даўно. Накінута англічанамі дысцыпліна і культ амаль святой „каралеўскай вялікасці" выклікалі хаос, супярэчнасці і нездаволеннасць сярод шырокіх колаў насельніцтва. Насер у сваёй „Філасофіі рэвалюцыі", піша:

„Сказалі мы сабе: калі армія не зробіць нічога то хто-ж можа штосьці пачаць? Мы з'яўляліся пудзілам пры дапамозе якога каралеўскі дэспат нявечыў мары народа. Ужо даўно прыйшоў той час, каб гэтае пудзіла адвярнулася супроць дэспата і адначасова вызваліла народ ад прыгнёту".

Спачатку пераварот планаваўся на 1956 г. Аднак нехта здрадзіў гэтыя планы і Фарук пачаў рыхтавацца да контратакі.

Неадкладна трэба было нешта пастанавіць. Такім чынам, раніцой 23 ліпеня 1952 г. на вуліцы Каіра выехалі танкі. Да перавароту далучылася авіяцыя і пяхота. Вечарам Егіпет ужо быў у руках арміі; — гарады, вёскі і гарнізоны паддаваліся па тэлефоннаму закліку. У абарону Фарука ніхто не стаў.

Але дзіўная з'ява: людзі якія так лёгка здабылі небывалую ўладу, не ведалі, што з ёю рабіць. Ніхто не хацеў кіраваць дзяржаўнымі справамі, але адначасна не было нікога хто-б адступіўся ад перавароту. Такім чынам, афіцэры зрабіліся палітыкамі. „Ад Дубат эль Ахрар" пераўтварылася ў рэвалюцыйную раду — орган улады на ўсю краіну.

Над краінай павісла новая небяспека: пашы, вялікія памешчыкі, уласнікі баваўняных гандлёвых прадпрыемстваў — коратка кажучы, партыя Вафдыстаў. Але гэтая партыя была хутка разгромлена, а зямельная рэформа абмежавала ўладанне зямлёй да 200 феданаў (крыху больш чым 80 га). Пасля Вафдыстаў адхілена другога канкурэнта да ўлады: фанатычнае Мусульманскае Брацтва. Армія і афіцэры сталіся адзінымі ўладарамі краіны.

Урад афіцэраў. Калі глянем на гэту паводле вядомых схем, усё здасца ясным, зразумелым. Праўленне афіцэраў альбо так званых хунты, ведаем ужо з гісторыі Паўднёвай і Сярэдняй Амерыкі. Хопіць толькі сцвердзіць, хто больш плаціць: амерыканцы, англічане ці французы.

Аднак у выпадку Егіпта справа маецца інакш. Усіх абыходзіла адно: „Егіпет. Аб Егіпет для ўсіх, Егіпет перш за ўсё" — як піша Насер.

Егіпецкія афіцэры мелі на ўвазе толькі і выключна Егіпет і таму цалкам зразумелы той факт, што яны адхілілі ўсякія намеры стацца пешкамі ў руках заходніх дзяржаў. З такой самай паслядоўнасцю Насер прагнаў англічан; трэба было яму таксама ехаць на канферэнцыю краін Афрыкі і Азіі ў Бандунгу. Гэтая сама паслядоўнасць і логіка накіравала Егіпет на шлях супрацоўніцтва з краінамі соцыялістычнага лагера.

Тут узнікае зноў пытанне: якога класа інтарэсы прадстаўнічае сучасны ўрад?

Пераварот раз на заўсёды ліквідаваў феадальнае сярэднявякоўе. Але рабочыя і фелахі (малазямельныя сяляне) не з'яўляюцца яшчэ гаспадарамі краіны. Застаецца буржуазія. Але і тут дагэтуляшнія схемы не падыходзяць.

Калі 18 чэрвеня 1956 г. апошні англійскі салдат пакінуў зону Суэцкага канала, — у егіпецкай палітыцы наступіў пералом. Рэвалюцыйная рада адбыла сваё апошняе пасяджэнне ў зале спартыўнага клуба ў Каіне. Устаноўлена канстытуцыю, Насера выбрана прэзідэнтам і адначасова шэфам абранага ім урада.

У верасні збярэцца новы парламент. Новы ўрад і новы парламент — як паказвае ход падзей — будуць апірацца на айчыннай буржуазіі.

Аднак адносіны з буржуазіяй не найлепшы. Напрыклад: з прычыны абурэння народа Рэвалюцыйная рада закрыла некалькі дамоў гульні „каірскай залатой моладзі". У выніку таго, так званая „таварыская смятанка", якая ў халадку пальмаў гуляе у тэніса, гольфа і поло — моцна крывіцца. Відаць не падабаецца ёй і факт, што ўрад маючы на ўвазе дэвізы забараніў багатым егіпцянам выязджаць на Рыв'еру і траціць там грошы.

У выніку забароны дзейнасці палітычных партый — пацярпеў рабочы рух. Але тут дзеецца нешта іншае. Пасля чэрвенскай амністыі шмат працоўных і комуністычных дзеячаў выйшла на свабоду.

Як далей будуць развівацца падзеі — трудна прадбачыць. Адно толькі з'яўляецца пэўным: замежная палітыка цяперашняга ўрада — адпавядае справе работнікаў. Але Егіпет, каб утрымаць сваю незалежнасць — павінен мець добра развітую прамысловасць. Трэба сказаць, што ў Егіпце ёсць шмат прыродных багаццяў, як нафта, руды, соль, водная энергія.

Развіццё прамысловасці прычыніцца да развіцця працоўнага класа, значэнне якога будзе ўзрастаць з кожным годам.

Найважнейшай справай з'яўляецца лёс фелахаў. Агульна, на 5 жыхараў-егіпцян прыпадае 4-ох працуючых на раллі. Зямлю апрацоўваюць такімі прыладамі, якімі апрацоўвалі іх продкі яшчэ пры фараонах.

Частковая зямельная рэформа, пабудова арашальных каналаў, каланізацыя новых земель у правінцыі Тарыр — усё гэта значыць толькі, што кропля вады ў моры, але сведчыць аб тым, што новы рэжым імкнецца палепшыць жыццё фелахаў. Або возьмем іншую праблему, як: непісьменнасць, хваробы і эпідэміі, праблема валюты, адносіны паміж коптамі і магаметамі... Шмат чаго мае зрабіць новы Егіпет, але трэба прызнаць, што аднак будзе развівацца сам па сабе... А гэта-ж найважнейшая справа.

З Савецкай БЕЛАРУСІ

Пахаванне Якуба Коласа

Раніцай 15 жніўня аднавіўся доступ працоўных да труны Якуба Коласа (Канстанціна Міхайлавіча Міцкевіча). На Цэнтральнай плошчы ля Палаца культуры прафсаюзаў сабраліся працоўныя. Рабочыя, калгаснікі, настаўнікі, урачы, студэнты, інжынеры, воіны Совецкай Арміі прышлі сюды, каб развітацца з любімым паэтам. Міма труны прайшлі сотні тысяч працоўных Беларусі. Людскі паток з'явіўся яркім сведчаннем народнай любві да Якуба Коласа — таленавітага паэта і грамадскага дзеяча. У памяшканні, дзе ўстаноўлена труна з целам памёршага, льюцца гукі жалобных мелодый.

Праз кожныя 5 мінут змяняецца ганаровая варта. Жалобную вахту нясуць пісьменнікі: Міхась Лынькоў, Кандрат Крапіва, Пятро Глебка, Максім Танк, Аркадзь Куляшоў, Тарас Хадкевіч, Пімен Панчанка, воіны Совецкай Арміі, піонеры, работнікі прамысловых прадпрыемстваў і будоўляў, дзеячы навукі і культуры, партыйныя, совецкія і профсаюзныя работнікі.

З Канстанцінам Міхайлавічам развітваюцца вучоныя Акадэміі навук БССР, выкладчыкі Беларускага дзяржаўнага універсітэта імя В. І. Леніна і многіх іншых навучальных і навуковых устноў сталіцы Совецкай Беларусі.

У залу ўносяць усё новыя і новыя вянкі — ад работнікаў комунальнай гаспадаркі, сувязі, аховы здароўя, асветы, культуры, навукі, калектываў прамысловых прадпрыемстваў.

Развітацца з Канстанцінам Міхайлавічам прыбылі прадстаўнікі Саюза пісьменнікаў СССР Аляксей Суркоў, Міхаіл Ісакоўскі, Нікалай Рыленкоў, пісьменнікі братняй Украіны — Іван Нехода і Олекса Юшчэнка.

У 16 гадзін доступ у Палац культуры профсаюзаў спыняецца. Ля труны Якуба Коласа застаюцца сваякі і блізкія.

У жалобную вахту становяцца першы сакратар ЦК КПБ К. Т. Мазураў, сакратары ЦК КПБ Ц. Я. Кісялёў, Ц. С. Гарбуноў, Ф. А. Сурганаў, камандуючы Беларускай ваеннай акругай С. К. Цімашэнка, міністр унутраных спраў БССР М. І. Баскакаў, намеснік Старшыні Совета Міністраў БССР І. Ф. Клімаў, загадчык аддзела партыйных органаў ЦК КПБ І. Н. Макараў, сакратар ЦК ЛКСМБ А. Н. Аксёнаў.

Труна з целам памёршага выносіцца і ўстанаўляецца на Цэнтральнай плошчы. Тут-жа пачынаецца жалобны мітынг працоўных горада Мінска. Яго адкрывае сакратар ЦК КПБ тав. Гарбуноў.

Ад Саюза пісьменнікаў БССР выступае Міхась Лынькоў.

Ад Акадэміі навук БССР слова прадастаўляецца прэзідэнту Акадэміі тав. Купрэвічу.

Ад Саюза пісьменнікаў СССР слова прадстаўляецца пісьменніку Алексею Суркову.

Ад Саюза пісьменнікаў Украіны выступае Іван Нехода.

Ад комсамола і моладзі рэспублікі слова прадастаўляецца сакратару ЦК ЛКСМБ тав. Аксёнаву.

Ад Мінскага абкома КПБ і аблвыканкома, Мінскага гаркома партыі і гарадскога Совета дэпутатаў працоўных выступае сакратар Мінскага абкома КПБ тав. Шаура.

Ад працоўных горада Мінска слова прадастаўляецца электразваршчыку трактарнага завода тав. Антоніку.

Ад калгаснікаў сельгасарцелі «Радзіма Якуба Коласа» Стаўбцоўскага раёна выступае намеснік старшыні сельгасарцелі тав. Дзімідовіч.

Ад Цэнтральнага Камітэта Комуністычнай партыі Беларусі, Совета Міністраў БССР і Прэзідыума Вярхоўнага Совета Беларускай ССР слова прадастаўляецца першаму намесніку Старшыні Совета Міністраў БССР тав. Клімаву.

Жалобны мітынг працоўных горада закончан. Пад гукі жалобнага марша пахавальная працэсія накіроўваецца на Доўгабродскія могілкі. Уперадзе труны — шматлікія вянкі. На чырвоных падушачках — пяць ордэнаў Леніна, ордэн Чырвонага Сцяга, ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга, медалі.

На могілках прамовы ля труны Якуба Коласа гавораць пісьменнік Пятро Глебка і брат памёршага І. М. Міцкевіч. Сваякі і блізкія ў апошні раз развітваюцца з Канстанцінам Міхайлавічам. Пад гукі жалобнай мелодыі труна павольна апускаецца ў магілу. Вырастае велізарны ўзгорак жывых кветак і вянкоў.

(БЕЛТА).

Пастанова
Цэнтральнага Камітэта Комуністычнай партыі Беларусі і Совета Міністраў БССР

Аб увекавечанні памяці народнага паэта БССР Якуба Коласа (Міцкевіча Канстанціна Міхайлавіча)

З мэтай увекавечання памяці Народнага паэта БССР Якуба Коласа (Міцкевіча Канстанціна Міхайлавіча) ЦК КП Беларусі і Совет Міністраў БССР пастанаўляюць:

1. Перайменаваць Лагойскі тракт гор. Мінска ў вуліцу імя Якуба Коласа.

2. Перайменаваць Камароўскую плошчу ў Мінску ў плошчу імя Якуба Коласа.

3. Прысвоіць імя Якуба Коласа Мінскаму паліграфічнаму камбінату, сярэдняй беларускай школе № 44 гор. Мінска, Дому творчасці пісьменнікаў у Каралішчавічах Мінскага раёна, фундаментальнай бібліятэцы Акадэміі навук БССР.

4. Прысвоіць Інстытуту мовы Акадэміі навук БССР імя Якуба Коласа.

5. Прысвоіць імя Якуба Коласа школе-інтэрнату ў гор. Нясвіжы.

6. Устанавіць помнік Якубу Коласу на плошчы яго імя ў гор. Мінску.

7. Устанавіць бюст Якуба Коласа на яго радзіме ў сяле Нікалаеўшчына Стаўбцоўскага раёна Мінскай вобласці.

8. Устанавіць мемарыяльныя дошкі на будынку Пінкавіцкай сярэдняй школы Пінскага раёна Брэсцкай вобласці, дзе настаўнічаў паэт, на Доме творчасці пісьменнікаў у Каралішчавічах Мінскага раёна, дзе жыў і працаваў паэт.

9. Стварыць у гор. Мінску літаратурны музей Якуба Коласа Акадэміі навук БССР і філіял гэтага музея ў сяле Нікалаеўшчына Стаўбцоўскага раёна Мінскай вобласці — на радзіме паэта.

10. Устанавіць стыпендыі імя Якуба Коласа для студэнтаў — адну ў Беларускім дзяржаўным універсітэце імя Леніна і адну ў Мінскім педагагічным інстытуце імя М. Горкага.

11. Даручыць Прэзідыуму Акадэміі навук БССР і Праўленню Саюза пісьменнікаў БССР на працягу 1957 — 62 гг. выдаць поўны збор твораў Якуба Коласа.

ЦК КП БЕЛАРУСІ СОВЕТ МІНІСРТАУ БССР

ІВАН НЕХОДА

Якуба Коласа любила Україна

Якуба Коласа нема між нас,
Схилились в траурі братів моїх знамена,
Поезії найбільший світоч згас!
І слів журби невистачае в мене...
О, Білорусь, твій розділяю сум,
Якуба Коласа любила Україна...
Російської берізки чую шум,
Схилилась в тузі над Дніпром калина,
Недавно чули ми його в Москві,
Читав він вірші нам...
І ми аплодували...
Ми — учні, читачі його живі
Від круч Десни, від берегів Каяли...
О, Білорусь, нема кінця журбі!
Стою в жалобі,
Біль мені терзае груди...
Того, хто весь горів у боротьбі —
Повіки Батьківщина не забуде!

Медыцынскае заключэнне аб хваробе і прычыне смерці народнага паэта Беларусі таварыша Якуба Коласа (Міцкевіча Канстанціна Міхайлавіча)

Якуб Колас (Міцкевіч Канстанцін Міхайлавіч) 74 год, на працягу многіх год хварэў цяжкай формай гіпертанічнай хваробы і агульным атэрасклерозам.

Смерць наступіла раптоўна 13 жніўня 1956 года ў 13 гадзін 20 мінут ад вострай сасудзіста-сардэчнай недастатковасці.

Нам. міністра аховы здароўя БССР М. М. ТУР.
Начальнік лячэбна-санітарнага ўпраўлення Міністэрства аховы здароўя БССР праф. А. Д. АДЭНСКІ.
Заслужаны дзеяч навукі, член карэспандэнт Акадэміі навук БССР праф. Б. І. ТРУСЕВІЧ
Галоўны хірург Міністэрства аховы здароўя БССР С. І. КАЖАНКОЎ.
Лечачы ўрач, заслужаны ўрач БССР С. І. ЛІЯРАНЦЭВІЧ
Прафесар паталага-анатам Ю. В. ГУЛЬКЕВІЧ

Спачуванні ў сувязі са смерцю Якуба Коласа

Сумная вестка аб смерці народнага паэта Беларускай ССР, вучонага, выдатнага грамадскага дзеяча Якуба Коласа (Канстанціна Міхайлавіча Міцкевіча) выклікала глыбокі смутак у сэрцах совецкіх людзей. У адрасы ўрадавой камісіі па арганізацыі пахавання народнага паэта, Саюза пісьменнікаў БССР, сям'і памёршага з усіх канцоў краіны паступаюць шматлікія тэлеграмы з выказваннем глыбокага спачування з прычыны цяжкай утраты, якую панёс беларускі народ.

З дарожнага дзённіка (4)

Дзе жыў Міцкевіч

Адноўлены Дом-музей А. Міцкевіча ў Новагрудку.

Сінім ручніком сцелецца перад намі асфальт. Едзем на захад. Мэта — Новагрудак.

Шафёр гаворыць, што непадалеч былая граніца. Слова „граніца" мае дзіўную ўласцівасць. Хоць ужо даўно гэта граніца знікла як штучнае творыва, тым не менш прыкоўвае ўвагу падарожных. Мо' ад таго, што на думку прыходзіць мінулае, калі жывое цела Беларусі прарэзваў калючы пагранічны дрот, паралізаваўшы значную частку адзінага арганізма?

Паказальнік дарог прыпамінае, што 8 кіламетраў направа — Негарэлае, калісь пагранічная станцыя.

Дарма ўглядаемся ў акно машыны, каб заўважыць нешта іншае. Перад намі той самы краявід, як і пад Мінскам — шырокія калгасныя палі. Зніклі з гэтай зямлі вузкія палоскі, так, як і знікла мяжа раздзяляючая краіну на дзве часткі.

У Стаўбцах кароткая нарада. Як паедзем, праз Баранавічы, ці праз Мір? Вырашылі ехаць менш вядомай дарогай, гэта значыць — праз Мір. Уласна кажучы, гэта я намовіў таварышаў падарожжа выбраць гэтую дарогу. Цікавіў мяне Мір — нераз успамінаемая ў гісторыі і у літаратуры, мясціна. Да таго яшчэ Мір — цыганская „сталіца", месца цыганскіх збораў, на якіх выбіралі яны сваіх цароў. Ці-ж не цікава пабываць там?

Ды мой пункт погляду не раздзялялі сябры. Усё было добра, пакуль не пачало падкідваць на сядзеннях пакуль дзесяткі раз не пачалі з'язджаць на грунтавую дарогу, а то, і поле, і абмінаць перагароджанае шасэ. Таму ў нараканнях на дрэнную дарогу я адчуваў непасрэдную ўпіку да мяне.

Нікудышнім аказаліся мае доказы, што дарога надзвычай добрая, што трэба ўмець адчуваць хараство яе. Я застаўся вінаватым.

А дарога — сапраўды характэрная. Бо на працягу дзесяткаў кіламетраў ідзе дарожнае будаўніцтва. Старую, вузкую, трактавую дарогу замяняе шырокае сучаснае шасэ, якое пасуе да шырокіх калгасных ніў.

На дарозе — пара цыганоў. Гэта значыць, што непадалеч Мір. Неўзабаве праязджаем ля сцен Мірскага замка, які пабудаваны ў XVI стагоддзі ад татара — монгол. Апрача замкавых сцен цыганская „сталіца" нічым не звяртае на сябе ўвагу. Гэта папросту вялікая вёска.

За Карэлічамі рукой падаць і Новагрудак — былая сядзіба ваяводства, цяпер раённы цэнтр. Гэта невялікі гарадок цікавіць нас у першую чаргу таму, што тут жыў Адам Міцкевіч. Таму, адпачыўшы ў мясцовай гасцініцы, накіроўваемся ў музей Міцкевіча, дзе пад кіраўніцтвам Сокал-Кутылоўскага, дырэктара музея, знаёмімся з экспанатамі, якія змешчаны ў 7-мі залах.

Ва ўступным пакоі звяртае ўвагу загад № 40 Новагрудскага рэвалюцыйнага камітэта аб арганізаванні ў 1920 годзе музея.

Музей адкрыты ў 1937 годзе быў дашчэнту разбураны ў час вайны. Будынак рэканструяваны да стагоддзя з дня смерці паэта.

Тут паказаны ўвесь жыццёвы шлях Адама Міцкевіча, яго творы, дзейнасць і асяроддзе, якое не малую ролю адыграла ў фармаванні светапогляду паэта. Асобна багата паказан перыяд знаходжання Міцкевіча ў Расіі.

Музей наведвае многа экскурсантаў ні толькі з вобласці, але з усёй рэспублікі, а таксама з другіх рэспублік. Штодзённа праз гэты залы праходзіць каля 300 чалавек. Гэта яскравы прыклад цікавасці совецкай грамадскасці да спадчыны вялікага польскага паэта.

У адной з залаў музея зацікавілі нас паіржавелыя кольцы і абломкі гліняпай пасуды. Аказалася, што месяц таму ў Новагрудак прыехалі работнікі Інстытута гісторыі матэрыяльных культур Акадэміі навук СССР і пачалі праводзіць разведачную працу. Новагрудак абвакалены капцамі. „Што ў іх"? — гэта пытанне цікавіць вучоных. Раскапалі яны дзесяткі капцоў, знаходзячы ў іх цэнныя рэчы. І так 2 км ад Новагрудка ў Сяльцэ адкрыта старажытнае славянскае аселішча. У час раскопак знойдзена пасуду з X і XI стагоддзяў. Гэта першыя экспанаты для будучага гістарычнага музея ў Новагрудку.

А пакуль, што карыстаюць яны з гасцінных пакояў „Пана Тадэуша", „Канрада Валенрода" і „Фарыса".

Вось і пазнаёміліся з Новагрудкам, яшчэ ідзем на капец Міцкевіча, з якога назіраем маляўнічую ваколіцу і... айда на Свіцязь!

ГЕОРГІ ВАЛКАВЫЦКІ

Возера Свіцязь, апетае паэтам у многіх яго творах, цяпер любімае месца адпачынку працоўных.

Яшчэ раз аб Мельніку

Два месяцы таму ў артыкуле пад загалоўкам «Гэтага нельга забыць» мы пісалі, пра цяжкія ўмовы ў якіх працуюць рабочыя Мельніцкага прадпрыемства мясцовай прамысловасці будаўнічых матэрыялаў.

Нам здавалася, што два месяцы часу хопіць на тое, каб хоць у мінімум паправіць умовы працы рабочых. Аднак яшчэ дагэтуль ніхто ў сапраўднасці гэтай справай не зацікавіўся, і таму рабочыя ў млыне дзе мелецца крэйда далей працуюць у воблаках белага мелавога пылу без масак і вентыляцыі. З масак якія ёсць, яны карыстаць не хочуць таму, што яны зусім не прыгодны ў працы.

— У іх удушыцца можна — кажуць рабочыя.

Часта шаферы працуюць па 16 гадзін у сутκі і не заўсёды маюць адпачынак у нядзелю.

Рабочыя ў далейшым па чарзе ходзяць да працы пры пагрузцы крэйды на транспарт і працуюць — як яны кажуць за «дурныя грошы». Ужо даўно абяцаюць рабочым пастроіць раздзявальню і лазню, аднак дагэтуль нічога не робіцца каб распачаць іх пабудову. У прадпрыемстве дагэтуль няма ніякага культурнага жыцця, а ў зале маленькага клуба знаходзіцца толькі адна скрыначка шахматаў.

Трапіў я нядаўна акурат на сход прафсаюзнай арганізацыі прадпрыемства.

Рабочыя доўгі час чакалі на прадстаўнікоў ваяводскага праўлення прафсаюзаў, якія абяцалі прыехаць на гэты сход і разглядзець скаргі рабочых. Аднак чакалі дарма. Ніхто з ваяводства не прыехаў.

— Вось бачыце—звярталіся да мяне з горычу рабочыя — як цікавіцца намі ваяводскае праўленне прафсаюзаў.

Бо як-жа тлумачыць такі факт, калі ў рабочых усёй краіны наступіў узрост заплаты, то ў Мельніцкім прадпрыемстве ў чэрвені г. г. праведзена рэвізію норм, якая прычынілася да абніжэння заплаты?

Калі да чэрвеня г. г. за выдабыццё 1 тоны крэйды атрымоўвалі 12 зл. 59 гр. то зараз па ўведзенні новых норм за тону атрымоўваюць 8 зл. 8 гр.

Пры гэтым ніякіх уляпшэнняў тэхналагічных у працы не ўведзена хіба толькі тыя, што 3-ох кілограмныя рыдлёўкі замянілі рабочым на 8-мі кілограмныя.

Наогул увядзенне новых нормаў гэта не зусім ясная справа.

Толькі 16 чэрвеня дырэкцыя падала рабочым да ведамасці, аб увядзенні іх, а заплату ўжо ад 1 чэрвеня выплаціла па новых нормах і таму многа рабочых засталіся пакрыўджанымі.

Пастанова VII Пленума ЦК нашай партыі, ясна гаворыць што:

«вырашана прызнаць недапушчальнымі ўсялякія рэвізіі нормаў працы, якія дагэтуль праводзіліся ў прадпрыемствах, калі яны з'яўляюцца прычынай зніжкі заплаты і трэба ўстанавіць прынцып, што паасобныя змены нормаў у прадпрыемстве могуць ажыццяўляцца выключна ў спалучэнні з істотнымі пераменамі ў тэхналагічным працэсе, а таксама пры абмеркаванні з адпаведнымі ім станцыямі прафсаюзаў»

Таму з'яўляецца неабходным, каб Ваяводскае праўленне прафсаюзаў зацікавілася гэтай крыўднай для рабочых справай і як найхутчэй яе наладзіла.

У Мельніцкім прадпрыемстве ёсць многа такіх спраў, якія ў інтарэсе рабочых трэба і можна як найхутчэй наладзіць. Вось напрыклад работнікам транспарту за пагрузку ў машыну тоны крэйды плацяць 3 зл., а за разгрузку гэтай машыны толькі 2,50 зл. Рабочыя кажуць што гэта не справядліва, таму што разгрузка з'яўляецца яшчэ больш цяжкай чым пагрузка.

Рабочыя маюць вялікі жаль і да мясцовай прафсаюзнай арганізацыі, якая дрэнна цікавіцца іх справамі.

Вось напрыклад рабочага Станіслава Тобата ў мінулым годзе спаткала вялікае няшчасце. Яму ў часе працы з прычыны дрэннай бяспечнасці, зламала два разы нагу і руку. Ён застаўся калекай. Аднак да гэтага часу гр. Тобат не можа дабіцца каб яму далі адшкадаванне.

Таксама і Вітальд Орываль, якому ў 1953 г. адцяло нагу мае вялікія клопаты ў атрыманні пратэза. Нейкі бюракрат з Ваяводскага аддзела здароўя не хоча яму выдаць паручэння дзеля атрымання новага пратэза.

Кіраўніцтва прадпрыемства таксама ў многіх выпадках крыўдзіць рабочых. Браніслаў Камінскі ўжо 9 год працуе ў прадпрыемстве. Калі ён з прычыны вельмі цяжкай працы захварэў на грыжу — яго паставілі на лягчэйшую работу. Ён стаў кавалём. Працаваў — як кажуць рабочыя добра. Яго работа была неабходнай у прадпрыемстве.

— Аднак — кажа Камінскі — відаць я не спадабаўся кіраўніку прадпрыемства № 1. Не знаю чаму гэта. А мо' таму, — разважае далей Камінскі, — што не ставіў яму, так як другія, гарэлкі. Аднойчы кіраўнік напіўшыся прыйшоў да кузні, вылаяў мяне і сказаў, што больш мая праца ў кузні не патрэбна.

На прапанову кіраўніка кузню ліквідавана, а Камінскага пастаўлена зноў да цяжкай работы, не зважаючы на яго грыжу. Калі ён скардзіўся, што яму вельмі цяжка, кіраўнік адказаў — «тады можаш звальняцца з работы, я цябе не трымаю».

Зараз, каб павастрыць кіркі ці лапаты трэба ехаць некалькі кілометраў да кузні ў Семятычах.

Ды ці-ж толькі кіркі і лапаты? Ці мала другіх прац кавальскіх патрэбна ў прадпрыемстве.

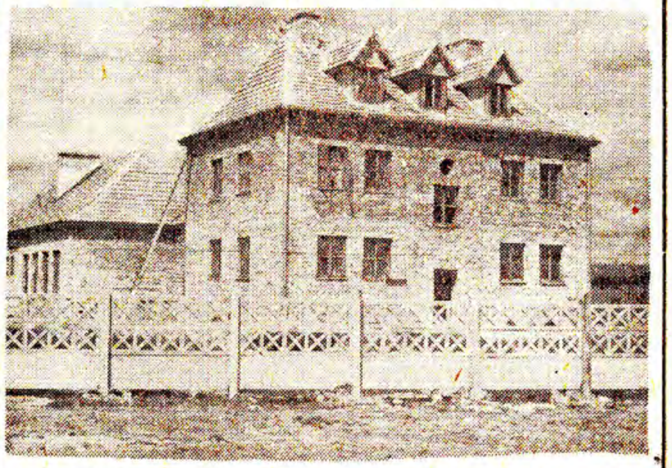
— Таму кузня ў нас з'яўляецца неабходнай — кажуць рабочыя. Прызнае гэта і дырэктар прадпрыемства, а кузні ў далейшым няма.

Так, многа ёсць у Мельніцкім прадпрыемстве пякучых, хваляючых рабочых спраў да наладжання. Многа з іх можна ўжо зараз наладзіць. І гэта з'яўляецца неабходным дзеля добрай далейшай працы Мельніцкага прадпрыемства мясцовай прамысловасці будаўнічых матэрыялаў.

В. БАРШЧЭЎСКІ

У Грамадскай радзе ў Заблудаве

Грамадская рада ў Заблудаве, у Беластоцкім павеце пяршынстве па дзяржаўных пастаўках мяса, малака, пер-

Лячэбніца жывёлы і памяшкальны будынак для працаўнікоў санітарнай службы ў Заблудаве.

шая ў павеце дастаўляе пазямельны падатак і складчыну ПЗУ.

За першае паўгоддзе здадзена звыш 80 прац.

Новапабудаваны ўслугоўчачны павільён кааперацыі працы ў Заблудаве.

пазямельнага падатку, 100 прац. складчыны ПЗУ, дзяржаўныя пастаўкі мяса выкананы амаль у 90 прац., а малака ў 100 працэнтах.

Некаторыя сяляне Заблудава здалі назнача-

Заблудаў: — новыя збожжавыя магазіны.

ныя ім ападаткаванні за цэлы год. Напрыклад: Аляксандр Купрыяновіч, Казімір Дудзінскі з калоніі Заблудаў, Уладыслаў Гарманоўскі даставіў у 100 прац. не толькі падатак, але мяса і малако.

Побач сялян — перадавікоў знаходзяцца і такія, якія ўпіраюцца, не слухаючы загаду ГРН і не хочуць выконваць дзяржаўных пастаўак хоць і маюць магчымасць.

Да гэтых належаць: Аляксандр Буковіч, які не толькі на гэты але і на 1955 год не ўладзіў справы ападаткавання, Юзэф Каліноўскі сын Ігната ў якога справа з падаткам прадстаўляецца зусім таксама як у Буковіча. Нам здаецца, — што гэткімі ўпартымі, што залягаюць з падаткамі і дзяржаўнымі пастаўкамі павінны неадкладна заняцца Грамадская рада і Прэзідыум павятовай рады ў Беластоку.

А О.

Мазурскае паазер'е — паўночная частка Польшчы аб паверхні некалькі тысяч квадратовых кіламетраў, усеяна сотнямі азёр абрамленых маляўнічымі, парослымі лясамі узгоркамі. Гэта адзін з самых прыгожых куткоў нашае краіны.

На азёрах аматары водных спортаў знаходзяць шматлікія прыстані ПТТК і спартыўных клубаў у якіх можна ўзяць у часовае карыстанне ветразь, байдарку ці лодку. Мазурскае паазер'е з'яўляецца ўлюбёным месцам адпачынку працоўных Польшчы.

На здымку: адпачываючыя плаваюць на байдарках на возеры якое злучае возера Мікалайкі з возерам Негацін.

ЦАФ — Фота — КУБЯК.

Песня еднае людзей

Спачатку сціснуты прыглушаны, як-бы нясмелы гук песні раптам звонкім, моцным рэхам разліўся па полі. Кожны зацікаўлены падняў галаву, прыслухоўваўся.

„Что-бы мне рябине к
дубу перебраться,
Я-б тогда не стала
гнуться и шататься",

— гучэла песня згоднай гармоніяй дзявочых галасоў, адганяючы стомленасць.

Гаварылі людзі — „Прыгожа спяваюць гэтыя свае песні". І работа ішла спраўней і жывей.

Павеяла вечаровым ветрыкам. Людзі на полі замітусіліся, пачалі збірацца да дому. Заўтра нядзеля і трэба, асабліва жанчынам, яшчэ шмат работы зрабіць у дома. І падлогу памыць і ўсё прыбраць, а маладым хочацца пафліртаваць, патанцаваць.

Калі змеркласся, у вёсцы палілася песня ізноў тых самых маладых дзявочых галасоў. Моладзь пачала збірацца ды і старэйшыя не да таго каб не паслухаць прыгожую песню беластоцкай вёскі ў выкананні маладых дзяўчат, — беларусак.

*

Оля Васілюк нарадзілася ў Кленіках, Вера і Ксеня Свентахоўскія, Оля Хіліманюк і Надзя Асташэўская — у Тыневічах, Бельскага павета. Там яны раслі там выхоўваліся. Родная вёска ў першыню раскрыла перад імі свае хараство, свежасць. На бацькоўскім полі яны ўпершыню працавалі, прыпяваючы раздольныя песні сваёй прабабкі, бабкі і маці.

Ды вось захацелася ім большага раздолля, новых уражанняў і... зарабіць грошай на ўборы сабе. І з гэтай мэтай яны ў 1954 годзе прыехалі ў Бані Мазурскія, Голдапскага павета, дзе ў ПГР была праца і заробак.

Калі я нядаўна ехала ў Бані Мазурскія, — не спадзявалася спаткаць там беларусаў. Але ўжо пры першых сустрэчах з жыхарамі Баняў Мазурскіх, даведалася, што і ў Банях Мазурскіх ёсць „дзяўчаты с-пад Беластоку" — беларускі.

— Ах, як цудоўна яны спяваюць свае песні — расказвалі мне людзі. — Прыемна паслухаць. А як па полі зацягнуць песенку, дык і жанчыны і мужчыны слухаюць ачараваныя.

— А адкуль вы даведаліся, што яны беларускі? — пытаю я. Прыпомніліся мне выпадкі, калі беларусы як толькі могуць укрываюць тое, што яны беларусы.

— Яны самі аб гэтым гаварылі, і гутараць заўсёды па-свойму. І ведаеце — кажа далей мой субяседнік, — мы разумеем іх мову і вельмі любім слухаць, калі яны спяваюць. Прыгожа спяваюць. Беларускія песні сапраўды прыгожыя. Гэтыя дзяўчаты часта па працы, цэлым вечарам спяваюць і іх усе любяць. У мінулым годзе яны спявалі таксама на дажынках. Добрыя дзяўчаты.

Я была вельмі цікава ўбачыць тых, пра каго мне расказвалі, пазнаёміцца з імі. І мне гэта ўдалося. Мы адразу палюбіліся, адразу завялі гутарку. Таварышы маіх новых сяброўак, таксама ўключыліся да размовы і хоць не вельмі ўдачна, гаварылі па-беларуску.

Потым мае новыя сяброўкі папрасілі мяне ў свой пакойчык на паверху — адпачыць. І сапраўды прыемна там адпачываць: чыста, свежа, на сценах павешаныя розныя „макаткі", на акне і стале зялёныя кветкі, у столі павук зроблены з каляровай паперы.

— Як вы чуліся, як толькі прыехалі сюды?— пытаю іх.

— Адразу была нейк няёмка, — кажуць дзяўчаты, ды потым пазнаёміліся з людзьмі, з працай. Тут жывуць палякі і украінцы, але нам з імі добра. Яны ахвотна слухаюць нашых песень і самі вучацца...

*

Вялікае хараство і сілу мае ў сябе народная песня. Яна еднае людзей, родзіць дружбу.

В. Л.

У Саках адчуваецца подых новага

Да вёскі Сакі ў Гайнаўскім павеце не лёгка дабрацца. Ад станцыі Грыгароўцы да яе сем кілометраў, якія трэба прайсці па забалочаных апошнімі дажджамі, польных дарогах.

А вось... і раскідана па ўсёй даліне вёска. Пасярод агародаў і садоў стаяць дамы: драўляныя і каменныя. Блішчаць палітыя дажджом белыя дахі новых хат. Ужо на першы позірк можна пераканацца, што ў Саках апошнім часам нямала пабудавана. Калі так — справа ясная. Жыхары тут маюць за што будавацца. Адкуль яны бяруць на гэта сродкі?

СУСЕДЗІ НЕ ДА ПАГАВОРАК.

Уладыслаў Дубінскі — гэта гаспадар, якіх найбольш у Саках. У яго тры гектараў зямлі. Два гады таму ў яго ўсёй жывёлай быў конь і карова. Цяпер у Дубінскага 3 каровы. Антон Дубінскі мае толькі паўтара гектара, аднак у яго, у хляве стаяць 2 каровы і ён кантрактаваў 2 цялят. У Міколы Врублеўскага 3 каровы, у Дзямяна Кандрацюка 5 штук жывёлы і 11 авец. Агульна ў бягучым годзе ў вёсцы прыбыла дя 100 штук жывёлы. А зямля тая самая, што і была. Што садзейнічае ўздыму дабрабыту Сакаўскіх сялян?

Даведаліся мы аб гэтым з слоў Францішка Фалькоўскага.

— Праўда, былі ў нас лугі — сказаў Фалькоўскі але крый Божа нас ад іх. 200 гектараў багна, парослага чаротамі, з ямамі ў які- каровы з рагамі хаваліся — толькі заводзіць карасі. Гэта не была сенажаць, а няшчасце. Думалі мы ўсе ў вёсцы, што рабіць з гэтай бядой. Хацелі развіць гадоўлю, але чым карміць?

Ці пры гэтакіх умовах маглі мы павялічваць жывёлагадоўлю?

Думалі мы ў вёсцы, думалі і нічога з гэтых думак не атрымлівалася. Так было да 1953 года. Вярнуўся ў той час Мікола Врублеўскі, які вывучыўся меліярацыі ў школе. Дакладна агледзеў нашы лугі і сказаў:

— Тут сябры, паасобна нічога не атрымаецца. Трэба выкапаць равы, трэба асушыць лугі. Тады будзе і сена, тады будзе і корм. З таго моманту ў нас пачалася гутарка аб стварэнні аб'еднання — гуртка па апрацоўцы сенажаці, у які ўступіла больш 50 сялян. Пачалася пякельная праца. Выкапалі роў і сталі ачышчваць лугі ад пнёў і хмызняку. Выкапалі мы іх з зямлі сотні. Кожны пень даводзілася вырываць блокамі. Сотні вазоў іх вывезлі. Па сягоняшні дзень людзі ва ўсёй ваколіцы паляць імі ў печах, пабудавалі сабе з іх пограбы на бульбу і ацяплялі хлявы.

Суседзі з нас смяяліся. — Але гэтыя насмешкі нічуць нас не зламалі, а наадварот — яшчэ дадалі большай ахвоты.

— Ну пакажам усім, што праца наша не из смех. Пааралі, далі ўгнаенні і пасеялі траву.

І ПАКАЗАЛІ...

Сакаўчане з свайго луга, дзе да асушкі збіралі па 18 цэнтнераў сена з га, цяпер збіраюць па 18 вазоў толькі з аднаго пакосу і то яшчэ якога сена. У Тапарках больш ужо не смяюцца, а па прыкладу Сакаў і Тапарчане саргенізавалі гуртoк па апрацоўцы сенажаці і хочуць зсвоіць 36 гектараў аблогаў. Значыць, што ёсць чаго зайздросціць. Развіццё жывёлагадоўлі дазваляе Сакаўцам першынстваваць у пастаўках мяса дзяржаве. На поўгадавы план пастаўкі малака—20.662 літраў — здадзена дзяржаве 31.838 літраў, на план 13.301 кг. мяса — здадзена 15.597 кг. Падаткі таксама плацяць тут на бягуча. Сакаўскія гаспадары апроч таго закантрактавалі 59 цялят. Добра таксама развіваецца кантрактацыя прамысловых раслін. Як аказваецца, гэта і з'яўляецца прычынай таго, што ў Грамадскай радзе знаходзіцца вялікая колькасць заяў аб прызнанне будаўнічых матэрыялаў. Сакаўцы маюць за што, і хочуць будаваць.

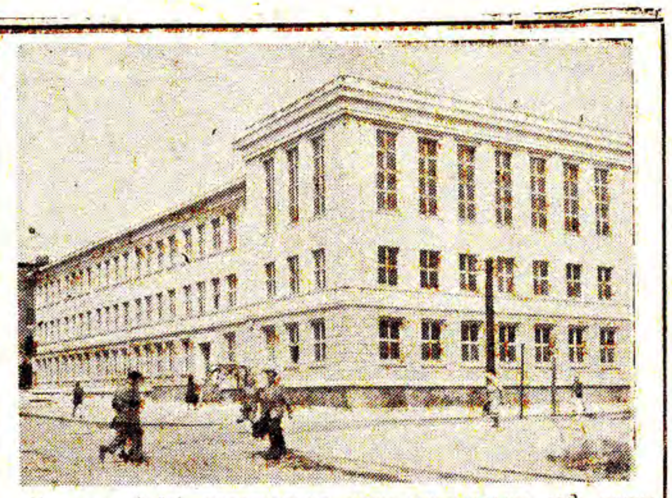
Час ужо закончыць рэпартаж, але-ж яшчэ трэба аглядзець новую школу. Жыхары Сакаў вядуць мяне да яе, як да свайго дома. Яны-ж самі будавалі. Камень, гравій звязлі на будову сяляне: Міхась Герасімюк, Амільян Казмярук, Аляксандр Календа, Антон Заянчкоўскі і іншыя працавалі тут не раз. Жыхары Сакаў пастанавілі выраўняць увесь школьны панадворак і прывесці яго ў поўны парадак. Пахне тут свежай фарбай — сёстры Вольга і Аўгіня Данілюк яшчэ ўпарадкоўваюць вокны. У класах новыя парты. Школа ўжо падрыхтавана на прыём 150 вучняў. Тут яны першыя будуць вучыцца на роднай, беларускай мове. Непадалёк ад новай школы стаіць малая драўляная хаціна. Фалькоўскі смяецца і паказвае.

— А там засталася яшчэ дошка з напісам старой школы — «Пачатковая школа ў Саках».

Выходзім з вёскі. Яшчэ апошні позірк на сяло, на белыя новыя дахі. Па дарозе міма праходзіць чарада жывёлы з пашы. Сотні тлустых кароў, цялят і авечак. Дарога вузкая. Прыйшлося перачакаць, нямала хвілін, пакуль перайшло стада. Дазволіла гэта яшчэ раз упэўніцца, што людзі тут пайшлі правідловым шляхам і зразумелі, што грамадай больш зрабіць можна, чым аднаасобна.

У Саках ужо адчуваецца подых новага.

А. Л.

Ужо незадоўга распачнецца новы навучальны год, нашы школы запоўняцца моладдзю.
На здымку: школьны будынак ля вуліцы «Боёўнікуў варшаўскага гета» у Лодзі пасля капітальнага рамонту.

АНДРЭЙ СОШКА

ВАЛОДЗЯ

Расцвілі вяргіні ў гародзе,
Гожую дзяўчыну палюбіў Валодзя.
Загарэлась яго сэрца жарам,
Аб ёй днямі і начамі марыў.

Йшла дзяўчына ў каляровай хустцы,
Сонца малявала яе вусны,
Вецер гладзіў залатыя косы...
— Чаму-ж ты, Валодзя, глядзіш з коса?

Чаго-ж ты саромішся, Валодзя,
Вечарамі ўсё за мною ходзіш?
Ты скажы, чаго ад мяне хочаш?
Чаго сумна паглядаеш хлопча?

А Валодзя паглядзеў з-пад лоба:
— Моцна я люблю тваю асобу.
Ой, як пагляджу на твае вочы
Ні магу спакойна заснуць ў ночы.

Ой, парадзь, дзяўчына, што рабіці,
Не магу я больш без цябе жыці.
Выбіраўся да цябе ісці ў сваты,
Сказаў бацька, што пражане з хаты.

Бацька мой не любіць калектыва,
І на ўсіх вас паглядае скрыва.
Ой парадзь, дзяўчына, што зрабіці,
Мо' пайсці да рэчкі ўтапіцісь?

— Чаму-ж, хлопча, так гаворыш дзіўна,
Ходзь да нашай сям'і калектыўнай.
Перастанеш наракаць на долю,
Будзем разам працаваць у полі.

Там, дзе спеюць яблыкі ў гародзе
Будзем жыці мы з табой — Валодзя;
Калектыў нам пабудуе хату,
Будземо шчаслівы і багаты.

Водгукі на артыкул „Хто вінаваты?"

У 22 нумары «Нівы» мы змясцілі артыкул пад загалоўкам «Хто вінаваты?» у якім пісалася аб злачынстве маладой дзяўчыны, з Семятыцкага павета, якая хацела задушыць сваё дзіцё.

У адказ на гэты артыкул, рэдакцыя атрымала некалькі лістаў, у якіх чытачы дзеляцца сваімі заўвагамі на тэму ўчынку дзяўчыны.

А вось, што піша на гэтую тэму чытач з Баброўнікаў:

— «Ніва» парушыла надзвычай цікавае, аднак не менш сумнае пытанне: хто вінаваты — што маладая, прыгожая, ды яшчэ адукаваная дзяўчына, збітая з дарогі — хоча задушыць сваё першае дзіцё і жывым закапаць яго ў магілу?

Мне здаецца, што найбольш тут вінавата маці дзяўчыны. Мусіць яна добра «пілавала» сваю дачку — бо калі тая прызналася, што зайшла ў цяжарнасць — адказала: «можаш сабе сто разоў быць, мне што да гэтага — усё раўно не аддам цябе замуж за таго, за каго ты хочаш».

Ці-ж магло-б стацца гэтае страшэннае злачынства, калі-б дзяўчына пачула ціхае, ласкавае слова маці, яе добрую параду. Яна б гэтага напэўна не зрабіла.

Другая справа, гэта па-просту нечалавечыя, варварскія адносіны асяроддзя да цяжарнай дзяўчыны, якія адыйгралі не апошнюю ролю ў яе ўчынку.

Ці-ж такія адносіны не маглі закруціць галаву дзяўчыне і зрабіць так, што яна за дзявочы сорам вымушана была перажыць толькі жахлівых насмешак з боку свайго асяроддзя, а ў канцы застацца пакінутай праз усіх.

Гэтага таксама не было-б, калі-б асяроддзе, у якім знаходзілася дзяўчына, больш жыццёва і па чалавечу глядзела на гэтую справу.

Вось такі мой пункт гледжання на гэтую праблему».

Дарагія Чытачы! Прысылайце свае заўвагі, — што вы пра гэта думаеце.

Месячнік польска-савецкай дружбы

У шматлікіх гарадах і вёсках нашай краіны разгарнулася шырокая падрыхтоўка да месячніка польска-савецкай дружбы, які распачнецца 9 верасня. У гэтым часе на выстаўках знойдуцца шматлікія дакументы, якія пакажуць суадносіны савецкай улады да польскага народа. У гарадах і вёсках, у школах і прадпрыемствах будуць арганізаваны канцэрты, вечарынкі, розныя даклады на гэтую тэму і г. д.

Пачынаючы з 11 па 23 верасня адбудзецца дэкада передавых доследаў і сельскагаспадарчай навукі. У час гэтай дэкады сяляне азнаёмяцца з навінамі польскай і савецкай навукі.

З 24 па 30 верасня адбудзецца дэкада моладзі пад лозунгам — падрыхтоўваемся да фестываля ў Маскве.

Пачынаючы з 1 — 9 кастрычніка адбудзецца дэкада ўкраінскай культуры. Падчас дэкады ўкраінскай культуры нашу краіну наведаюць украінскія калектывы песні і танца, а таксама салісты.

У гэтым годзе месяц польска-савецкай дружбы будзе мець асабліва багатую праграму. Прадугледжваецца вельмі многа масавых гулянняў, якія падкрэсляць братэрства і сужыццё паміж польскім і савецкімі народамі.

У тэатрах будуць паказаны рускія і савецкія пастаноўкі. У пагранічных зонах будуць арганізаваны шматлікія спатканні польскіх і савецкіх грамадзян.

Так, як, і, ў мінулым годзе ў кіно будуць дэманстравацца самыя лепшыя савецкія кінофільмы. Месяц польска-савецкай дружбы дапаможа нашаму грамадству выкарыстаць перадавыя вопыты ў будаўніцтве сацыялізма ў Польшчы.

З гісторыі Беларусі

Бітва пры Грунвальдзе

Рашучая сустрэча праціўнікаў адбылася ў 1410 г. на тэрыторыі, захопленай Тэўтонскім ордэнам у прусаў, каля паселішчаў Грунвальд і Таненберг. Войскі Тэўтонскага ордэна былі ўзмоцнены шматлікімі атрадамі, якія прыбылі з германскіх княстваў. Войскі Ягайлы і Вітаўта складаліся не толькі з палякаў і літоўцаў. У складзе іх былі палкі, або, як яны называліся тады, харугвы, з Бярэсця, Гродна, Ваўкавыска, Ліды, Пінска, Полацка, Віцебска і некаторых другіх гарадоў Беларусі, тры рускія палкі з Смаленскай зямлі і некалькі палкоў з Украіны. Усяго пад кіраўніцтвам Вітаўта і Ягайлы ў баі ўдзельнічала 91 харугва. У складзе саюзных войск Літвы і Польшчы былі таксама чэхі, якія дзейнічалі пад кіраўніцтвам Яна Жыжкі, пазней вядомага правадыра гусіцкага руху.

Літоўскія войскі былі размешчаны на правым флангу. Імі камандаваў Вітаўт. На левым флангу Ягайла размясціў свае палкі. Беларускія, украінскія і рускія палкі знаходзіліся ў цэнтры.

Бітва пачалася раніцай 15 ліпеня. Атаку літоўцаў немцы адбілі гарматным агнём і затым самі перайшлі ў наступленне. Выкарыстоўваючы перавагу сваёй конніцы, тэўтонскія рыцары адкінулі літоўцаў і пачалі іх праследаваць. Адначасова немцы нанеслі ўдар і па левым флангу, дзе стаялі польскія палкі. Войскі Вітаўта і Ягайлы пачалі адступаць. Смаленскія палкі, якімі кіраваў мсціслаўскі князь Юрый, стрымалі націск ворага. Польскі храніст паведамляе: «У гэтай бітве толькі адны рускія віцязі з Смаленскай зямлі, пастроеныя трыма асобнымі палкамі, стойка біліся з ворагам і не прынялі ўдзелу ва ўцёках».

Бітва пры Грунвальдзе. З «Хронікі» Марціна Бельскага. Выданне 1597 г.

Дзякуючы стойкасці смаленскіх палкоў Вітаўт і Ягайла прывялі свае войскі ў парадак і перайшлі ў паспяховае наступленне.

Магутныя ўдары былі нанесены ворагу з некалькіх напрамкаў. Акружаныя немцы былі пасечаны, а тыя, што ўцалелі, ганебна ўцяклі.

У бітве 15 ліпеня 1410 г. Тэўтонскі ордэн пацярпеў жорсткае паражэнне. Аднак палітычныя супярэчнасці перашкодзілі Вітаўту і Ягайле да канца выкарыстаць баявыя поспехі.

У 1411 г. з Ордэнам быў заключан Тарунскі мір, паводле ўмоў якога Ордэн павінен быў заплаціць 100 тыс. марак кантрыбуцыі, вярнуць Літоўскай дзяржаве вобласць Жэмайтэ і знізіць таможныя зборы за правоз тавараў.

Грунвальдская бітва мела вялікае гістарычнае значэнне. Далейшая агрэсія нямецкіх феадалаў на славянскія і літоўскія землі была спынена. Перамога над крыжаносцамі спрыяла эканамічнаму развіццю Польшчы і Літоўскай дзяржавы. Атрымаўшы выхад да мора, Польшча з другой палавіны XV стагоддзя пачала ўсё больш уцягвацца ў гандаль з Захадам. У гэты гандаль разам з Польшчай уцягвалася Літоўская дзяржава, у тым ліку падуладныя ёй беларускія землі.

Д-р Тамара Самковіч-Елісееў

Аб неабходнасці супрацьсухотных прышчэпак

Аб гэтым, што сухоты з'яўляюцца хваробай заразлівай, ведалі ўжо даўно. Мінула аднак шмат гадоў, пакуль людзі пазналі бактэрыі, якія пераносяць сухоты. Зрабіў гэта ў 1882 годзе нямецкі вучоны Раберт Кох. Бактэрыя сухот, званая палачкай Коха, з'яўляецца падобнай да хваробатворных бактэрый. Розніца аднак ад іх сваёй вялікай непадатлівасцю на звычайныя спосабы дэзінфекцыі. У спрыяльных умовах: як у вільгаці і пры недахопе свежага паветра і сонца, можа жыць на працягу многіх месяцаў. Сухотамі заражаюцца людзі дваякім спосабам: ад хворага на сухоты і п'ючы малако хворай жывёліны.

Частка хворых на сухоты людзей выдаляе палачкі ў чэс кашлю; такім чынам вялікія масы паветра з велізарнай сілаю выходзяць з бронхі і дыхальнага горла і захопліваюць іх з сабою. Палачкі, завісшыя ў кропельках пляўкі, «лётаюць» у паветры, якое потым удыхаюць людзі. Частка гэтых палачак асядае на навакольных прадметах, высыхае і потым зноў падымаецца ў паветра. Як бачыце, каб заразіцца сухотамі не абавязкова трэба быць у непасрэднай блізкасці з кашляючым чалавекам.

Лёс палачак, якія пранікнулі ў арганізм, ці то ў дыхальныя дарогі (з паветрам), ці то ў стрававальныя органы (з малаком), бывае дваякі: 1. арганізм абараняецца перад імі, высылаючы, на месца знаходжання палачак, чырвоныя шарыкі, якія іх (тыя палачкі) часткова пажыраюць, часткова «замуроўваюць» у месцы знаходжання. Калі палачкі, такім чынам, ліквідаваны, то кажам, што арганізм з'яўляецца моцным, вытрымальным і, што выпрацаваў т. зв. супрацьсухотную ўстойлівасць, г. зн. устойлівасць на наступныя заражэнні. 2. У слабога чалавека, арганізм якога не патрапіць выпрацаваць устойлівасці, палачкі жывуць, размножваюцца, вандруюць у іншыя часткі арганізма і чалавек западае ў сухоты.

Найболей падатлівымі на заражэнні і захворванні на сухоты з'яўляюцца новаароджаныя дзеці і маленствы. Іх арганізм не патрапіць выпрацаваць устойлівасці пасля пранікнення з'едлівай палачкі. Па гэтай прычыне вучоныя імкнуліся знайсці такую палачку, якая садзейнічала-б павелічэнню ўстойлівасці і не выклікала-б захворванняў. Імкнуліся знайсці супрацьсухотную прышчэпку.

Вядома, што прышчэпкі з'яўляюцца найбольш надзейным метадам у барацьбе з заразлівымі хваробамі. Агульнавядомыя цяпер прышчэпкі супраць воспы, дыфтэрыі, сыпнога тыфу і брушнога тыфу. Супрацьсухотныя прышчэпкі абапіраюцца на гэтай самай аснове — стварэння штучнай устойлівасці. З'яўленне супрацьсухотнай прышчэпкі папярэдзілі доўгія і марудныя даследванні. Удалося яе стварыць французскім даследчыкам Кальмэту і Герэну (адтуль і назва прышчэпкі БКГ Бакцілюс — Кальмэт — Герэн). На працягу 13 гадоў праводзілі яны доследы на палачцы жывёльных сухот, якую гадавалі ў пажыўным асяроддзі з бульбы з гліцэрынай з прыбаўкай жывёльнай жоўці. Палачку гэту штораз пераносілі на свежыя пажыўныя асяроддзі і пераканаліся, што ў выніку гэтага траціць яна сваю з'едлівасць, але не траціць аднак уласцівасці ствараня ўстойлівасці. Пасля доследаў на жывёле, у 1921годзе ў Францыі прышчэплена гэтую прышчэпку дзіцяці, а ў 1924 годзе Інстытут Пастэра зрабіў даступнай прышчэпку для агулу лекараў. З таго часу прышчэпкі БКГ атрымалі шырокае распаўсюджанне.

БКГ прышчэпліваецца дваякім спосабам: новаароджаным дзецям у вяку 5—15 дзён — даючы яе ў невялічкай колькасці малака. Слізістая абалонка страўнікавых органаў у новаароджаных дзяцей з'яўляецца пранікальнай для палачак, адкуль вандруюць яны ў паглынальныя вузлы і органы, знаходзячыся ў якіх садзейнічаюць выпрацаванню арганізмам ўстойлівасці. Устойлівасць атрыманая такім шляхам працягваецца 2 гады. Старэйшым дзецям і дарослым прышчэпліваецца ў скуру павярхоўна.

У месцы ўвядзення прышчэпкі ўтвараецца пузырок, які пасля некалькіх мінут знікае. Праз некалькі тыдняў (3—4) у месцы ўліцця з'яўляецца малы, чырвоны гузік, часамі вельмі балючы. Гузік можа пераўтварыцца ў каросту, якая лопае і пачынае нарываць. Нарыў можа працягвацца некалькі месяцаў. Гэты нарыў ніякімі медыцынскімі сродкамі нельга вылячыць. Гоіцца ён сам, трэба толькі дбаць аб чысціню дзіцяці, каб не пранікалі іншыя бактэрыі, якія прычыніліся-б да гнаення нарыва. Пасля прышчэпкі ў новаароджаных дзяцей могуць павялічыцца паглынальныя вузлы на шыі, карку, і пад шчакою; пасля прышчэпкі ў скуру, — пад пахою ці над ключыцай. Часамі такія вузлы могуць пачаць размякчацца і потым гнаіцца. Аднак не трэба гэтым засмучацца. З'яўляецца гэта адзнакай пасля прышчэпнай рэакцыі; стан здароўя дзіцяці застаецца здавальняючым. Ускладненні пасля прышчэпкі БКГ здараюцца вельмі рэдка. Дагэтуль ва ўсім свеце прышчэпку БКГ атрымала звыш 100 мільёнаў людзей і дарослых, а ў Польшчы — каля 3 мільёнаў і не здараліся яшчэ выпадкі захворванняў з прычыны прышчэпкі, ані нейкія большыя ўскладненні. Малая кароста, нарывы або пабольшанне паглынальных вузлоў не можа нас запалохаць таму, што ўводзіцца аслабленыя бактэрыі сухот, на якія арганізм мусіць рэагаваць, у выніку чаго пачынае выпрацоўваць устойлівасць супроць з'едлівых палачак, якія падпільноўваюць нас у навакольным свеце.

У дзяржаўным прафілакторыі ў Раздрожу Ізэрскім (каля Сверадова), які існуе ад 1952 г. лечацца дзеці хворыя туберкулёзам.

Прафілакторыя дзейная цэлы год. Падчас пабыўкі ў ёй дзеці папаўняюць школьную праграму.

На здымку: дзеці бавяцца на свежым паветры.

ЦАФ. Фот. — Мотль.

У Бад Берка, у Турынгіі (ГДР) — курортная мясцовасць хворым на туберкулёз, знаходзіцца навейшая гэтага тыпу клініка ў Еўропе.

У клініцы ёсць 560 месц. Апрача лячэбнага пункта знаходзіцца тут і навукаводаследчы пункт.

На здымку: у адным з аддзелаў клінікі. Фото — ЦАФ.

ЗВЕНО

Нядаўна выйшаў у свет штомесячнік Рускага культурна-асветнага таварыства «Звено».

Рускае культурна-асветнае таварыства гэта арганізацыя рускіх, якая побач з іншымі групамі нацыянальных меншасцей таксама знаходзяцца ў Польшчы.

Галоўная задача Рускага культурна-асветнага таварыства і яго органа «Звена» — павесці ўсіх рускіх — грамадзян Польшчы на барацьбу за пабудову соцыялізма.

На падставе аднаго нумару немагчыма шырэй гаварыць аб «Звене». Ды ўсё-ж такі можна сказаць, што часопіс гэты мае свае цікавыя моманты. Ён імкнецца ўсебакова зацікавіць сваіх чытачоў.

З мэтай азнаямлення чытачоў з рускай культурай і літаратурай «Звено» друкуе ўрыўкі з аповесцяў, апавяданні, звесткі з галіны малярства, мастацтва; закранае гістарычныя і папулярна-навуковыя тэмы, багата ілюстраваны.

Каштоўным фактам з'яўляецца, ужо ў першым нумары моцна падкрэсленая, неабходнасць сяброўскіх адносін і супрацоўніцтва паміж братнімі арганізацыямі нацыянальных меншасцей Народнай Польшчы.

Згодна з задачамі, якія ставіць перад сабой РКАТ і яго орган, у «Звене» павінны знайсці шырокае і ўсебаковае адлюстраванне патрэбы і запатрэбаванні рускага насельніцтва ў Польшчы, чаго нельга сказаць аб першым нумары, дзе значную частку займаюць перадрукі, а мала ёсць свайго, жывога матэрыялу.

Ды няма сумнення ў тым што месячнік «Звено» будзе развівацца, дасканаліцца, імкнуцца поўнасцю апраўдаць сваё прызначэнне.

Жадаем яму ў гэтым вялікіх паспехаў.

Пачытай мне, мама!

Коцік, пеўнік і лісіца

(Казка)

Жылі-былі коцік і пеўнік. Добра жылі, дружна. Коцік на паляванне хадзіў, а пеўнік абедварыў, хатку падмятаў, песні спяваў.

Аднойчы пайшоў коцік на паляванне, а пеўнік зачыніў за ім дзверы ды пачаў абед варыць.

Бяжыць лісіца, убачыла хатку, падскочыла да акенца:

— Гэй, хто тут гаспадар?

— Я, — кажа пеўнік.

— Пусці ў хату.

— Чаго?

— Пасяджу трохі, адпачну з дарогі.

Пеўнік добры быў, пусціў лісіцу ў хатку. А лісіца — цап! — ухапіла яго і панесла дадому.

Апамятаўся пеўнік, закрычаў на ўвесь лес:

> — Коце, браце!
> Мяне ліска нясе
> У высокія горы,
> У глыбокія норы,
> Па барах, па карчах,
> Аж бярэ мяне страх!..

Пачуў гэта коцік, прыбег, адабраў у лісіцы пеўніка і завёў яго назад у хатку.

— Ну, — кажа, — глядзі-ж, другі раз не пускай лісіцу, бо цяпер я далей пайду і магу не пачуць цябе.

— Добра, — кажа пеўнік, — не пушчу.

Зноў пайшоў коцік на паляванне.

А лісіца тут як тут:

— Пеўнік, галубок, разумны лабок, адчыні!

— Чаго табе трэба?

— Пазыч агню.

— Навошта?

— Буду ў печы паліць.

— Не адчыню, бо ты схопіш мяне.

— Ды не, больш не буду хапаць.

Паверыў пеўнік лісіцы і адчыніў дзверы. А тая — ухапіла яго і панесла.

Пеўнік зноў пачаў клікаць коціка:

> — Коце, браце!
> Мяне ліска нясе
> У высокія горы,
> У глыбокія норы,
> Па барах, па карчах,
> Аж бярэ мяне страх!..

Добра, што коцік далёка не адышоўся ад дому: пачуў ён пеўніка, прыбег і адабраў яго ад лісіцы.

— Ну, — кажа ён пеўніку, — калі ты і трэці раз адчыніш лісіцы дзверы, то бяда табе будзе: цяпер я пайду на паляванне яшчэ далей.

— Не, — кажа пеўнік, — больш я гэтай зладзейцы дзвярэй не адчыню.

— Глядзі-ж!

І коцік пайшоў у самыя далёкія лясы.

Прыбегла лісіца:

— Пеўнік, галубок, разумны лабок, дай вугалёк!

— Не, цяпер я дзверы табе не адчыню!

— Дык ты праз акенца падай.

— Праз акенца можна, — згадзіўся пеўнік.

Адчыніў ён акенца, а лісіца ўхапіла яго і панесла.

Крычаў, крычаў пеўнік, ды коцік яго так і не пачуў: вельмі-ж далёка ён зайшоў.

Прынесла лісіца пеўніка дахаты і загадала дочкам у печы паліць, з пеўніка крупнік варыць. А сама пайшла гасцей склікаць.

Вярнуўся з палявання коцік, бачыць — няма пеўніка. „Мусіць, яго зноў лісіца ўхапіла? — падумаў коцік. — Як-жа яго цяпер з бяды выратаваць?"

Зрабіў ён скрыпачку галасістую ды пайшоў да лісіцы.

Прыйшоў, сеў ля варот і зайграў, прыпяваючы:

> — Тылі-тылі, скрыпіца,
> Тут сядзела лісіца.
> А ў лісіцы
> Новы двор,
> Сем дачушак
> На выбор.
> Восьмы пеўнік, —
> Гэта мой!

Пачулі лісіцыны дочкі музыку і кажуць:

— Як хораша нехта іграе. Бяжым паслухаем, а пеўніка зварыць яшчэ паспеем.

Выбеглі яны на двор ды і заслухаліся.

Пеўнік-жа тым часам не драмаў: выскачыў з лісіцынай хаткі ды пабег з коцікам да хаты.

Так і засталася лісіца ні з чым.

Да жнівеньскіх канферэнцый

Настаўнік - прапагандыст беларускай мовы і культуры

Жніваньскія настаўніцкія канферэнцыі, гэта агляд і аналіз дагэтуляшніх дасягненняў у настаўніцкай працы і намечанне планаў далейшай дзейнасці.

Я не спецыяліст па настаўніцкай працы. Ды хачу толькі даць штуршок, на падставе назіранняў, падказаць некаторыя тэмы да абмеркавання.

Першае. Палітычная свядомасць і спеласць беларускага настаўніка.

Навучаючы, выхоўваючы дзяцей і моладзь настаўнік прымае на сябе вялікую адказнасць перад бацькамі, грамадствам, партыяй, урадам. І дзеля гэтага ў выпадку беларускага настаўніка асабліва неабходны, ўласцівы, правільны падыход да нацыянальнай справы. Тут не могуць мець месца абыякавыя, неабдуманыя адносіны да яе.

А дзеля таго, каб належна, правідлова разумець сучасную палітыку партыі і ўлады адносна нацыянальных меншасцей у нашай краіне, патрэба пастаяннага ўважлівага сачэння за ходам агульнанароднага жыцця, за зменамі, за падзеямі.

Другое. Становішча і праца беларускага настаўніка ў школе. Я перачытвала пастановы вынесеныя з пасяджэння секцый беларускай мовы ў мінулым годзе ў розных паветах. І, што мне кінулася ў вочы, гэта тое, што прапановы вынесеныя паасобнымі секцыямі беларускай мовы з мэтай наладжання працы беларускіх настаўнікаў пераважна датычаць вучняў, а менш гаворыцца аб ролі, аб становішчы самога настаўніка ў школе. А ці-ж, калі рэч ідзе аб гэтым, усё тут ёсць так, як павінна быць. На шчырасці скажам, што не. Шмат нашых настаўнікаў не разумеюць свайго прызначэння, не з сэрцам падыходзяць да сваёй працы.

Шмат настаўнікаў фармальна, афіцыйна, адносяцца да сваёй працы. Яны абмяжоўваюцца да правядзення лекцыі беларускай мовы ў межах 45 хвілін і на гэтым канец. Ці павінна так быць?

Беларускі настаўнік павінен імкнуцца абудзіць зацікаўленне да беларускай мовы, як мовы роднай. Вучань пачатковай, сярэдняй школы павінен бачыць усю яе прыгожасць, багацце, гістарычную спадчыну. Настаўнік павінен навучаць ад сэрца. Іменна больш сэрца ў сваёй працы, гаварышы настаўнікі!

Беларускія настаўнікі павінны з'яўляцца арганізатарамі культурнага жыцця ў школе. Кожны настаўнік, калі захоча, можа сарганізаваць у сваёй школе які-небудзь гурток і ў ім выкарыстоўваць беларускую тэматыку.

Школьныя бібліятэкі пад наглядам настаўніка павінны развівацца ў тым кірунку, каб былі багата забяспечаны беларускімі кніжкамі.

Трэцяе. Беларускі настаўнік павінен працаваць у асяроддзі. Ад гэтага ў значнай меры залежаць яго поспехі, як настаўніка.

Над чым і як павінен настаўнік працаваць у асяроддзі? Беларускі настаўнік апрача працы ў школе павінен быць прапагатарам беларускай культуры, гісторыі, арганізатарам гурткоў мастацкай самадзейнасці і калектыўнага жыцця сярод моладзі і старэйшых.

Іменна ў гэтым напрамку настаўнік павінен разгарнуць шырокую дзейнасць.

Гістарычныя ўмовы былі такія, што шмат беларусаў, зараз не ведаюць, што яны маюць сваю культуру. Настаўнік павінен паказаць яе ім. Шляхам супрацоўніцтва з вясковымі клубамі, бібліятэкамі, а калі такіх няма, дык быць ініцыятарам іх заснавання, разбудзіць зацікаўленне беларускай культурай, песняй, танцам, вершам, газетай, кніжкай.

Колькі-ж гэта магчымасцей, асабліва ўзімку, ёсць на вёсцы дзеля сарганізавання культурнай вечарынкі!

Вялікую ролю і значэнне для беларусаў мае сарганізаванне Беларускага грамадска - культурнага таварыства і яго органа — «Нівы». Аб гэтым беларускі настаўнік не павінен забываць, наадварот ён павінен мець пастаянную цесную сувязь з Павятовымі аддзеламі, а праз іх з Галоўным праўленнем БГ-КТ. Настаўнік павінен быць прапагатарам сваёй арганізацыі і часопісу.

У сваёй працы ў школе і асяроддзі беларускія настаўнікі павінны заўсёды мець на ўвазе дружбу народаў, перш за ўсё, народаў беларускага і польскага, і быць гарачымі прапагатарамі гэтай дружбы ў мінулым і ў сучаснасці.

Чацвёртае. Павышэнне настаўніцкіх кваліфікацый. Гэта адзін з залогаў добрай працы настаўніка. Беларускаму настаўніку нельга лёгкадумна адносіцца да гэтай справы.

Ствараюцца выгодныя ўмовы дзеля павышэння, а нават здабыцця настаўніцкіх кваліфікацый, а не відаць, каб настаўнікі дацэньвалі гэта.

Быў курс беларускай мовы ў Медзэшыне. Лекцыі чыталі загранічныя спецыялісты, а многія з нашых настаўнікаў не лічылі патрэбным скарыстаць з гэтага курса.

У гэтым годзе будзе дзейным завочнае навучанне беларускай мовы пры Настаўніцкай Студыі ў Беластоку (аб гэтым мы ўжо пісалі). Чаму-ж у шматлікіх настаўнікаў гэтая вестка, адбілася як «гарох аб сценку».

Вось тэмы, якія, па-мойму, павінны знайсці месца на настаўніцкай канферэнцыі.

В ЛЕУЧУК.

Яўрэйская сінагога ў Орлі будзе рэканструявана

Як даўно існуе Орля (мясцовасць ў Бельскім павеце)? Невядома. Ды вядома, што ўжо ў XVII стагоддзі яна з'яўлялася магутным цэнтрам кальвінскага руху ў Польшчы і ўласнасцю князяў Радзівілаў.

У 1644 г. пад кіраўніцтвам князя Януша Радзівіла адбыўся ў Орлі сінод польскіх дысідэнтаў.

У XVIII стагоддзі ў Орлі была пабудавана кальвінская капліца, якая потым праўдападобна была прадана яўрэям. Яўрэі змянілі ўнутраны выгляд калісьняй кальвінскай капліцы і перарабілі яе на сінагогу. Яшчэ і зараз можна назіраць на сценах яўрэйскія малюнкі і ўпрыгожванні.

Падчас другой сусветнай вайны сінагога была знішчана і гэтак без апекі стаяла аж да гэтага года.

Яўрэйская сінагога ў Орлі гэта стары, каштоўны і культурны забытак. І таму ў 5-гадовым плане прадбачыцца поўная яе рэканструкцыя.

Ужо ў гэтым месяцы рабочыя-спецыялісты распачалі там працу, пакуль што, з мэтай забеспячэння ад далейшага знішчэння сінагогі.

Пасля неабходных уступных прац разгорнуцца працы над адбудовай сінагогі.

В

Нашы карэспандэнты і чытачы пішуць

Чаму 80 падпісчыкаў не атрымоўвае «Ніву»

Люблю чытаць «Ніву», нават кампілектую яе з першага нумара.

Наша ваяводства налічвае многа беларускага насельніцтва і яму прызначана гэта газета.

Спачатку труднавата было нахіліць людзей да падпіскі «Нівы» у нашай паштовай установе Старога Ляўкова, аднак потым штораз больш знаходзілася падпісчыкаў «Нівы». І так на месяц жнівень было іх 85.

Аднак значная колькасць завербаваных чытачоў не атрымлівае «Нівы». Чаму? Таму, што ў нас ужо, як ўспомніў, з гэтых 85 экземпляраў, засталося ўсяго толькі 5. Я пытаю Вас, дзе яшчэ 80? Бо я не ведаю. Штодзень чытачы — падпісчыкі гэтых 80 экз. пытаюцца ў пісьманосца Івана Рэнты.

— Дзе «Ніва»? І ён адказвае тое самае што і я. Таму, што не адсюль, не адтуль „сарвана" паштовай установе 80 экз. Хто гэта зрабіў, я не ведаю. Можа Рэдакцыя адкажа.

Гэта нядобра. Бо калі ўжо здадзена падпіску на пэўную колькасць экземпляраў, а яе не прызналі, — гэта тым самым адштурхнулі чытачоў або прымусілі іх ездзіць у Гайнаўку да кёскаў „Руху" і там купляць.

— Дайце нам на вёску «Ніву». Мы хочам чытаць на беларускай мове, мы хочам яе яшчэ лепей пазнаваць і развіваць, мы хочам навучыцца новых жывых песень з «Нівы», якія ўжо чуюцца на вуснах нашай моладзі. Дайце нам большую колькасць экземпляраў!

Прыемна і міла ёсць чытаць газету на роднай мове. Што-ж, калі нас толькі разахвоцілі.

Ведайце, што на мяне гэта паўплывала так, як на малое дзіцё, якому спачатку паказваем цукерку, а потым хаваем.

Добра, што я ў гэтым месяцы здабыў аднак два нумары, бо калі-б не здабыў, зноў бракавала-б некалькі нумараў. Месяц верасень прадракаецца яшчэ горш, бо з 5 экз. у жніўні застаецца толькі 3 на верасень. Што-ж тады рабіць? Якое параўнанне да 85?

Я чакаю звестак ад рэдакцыі, — што з гэтага будзе?!

ЯНКА ГАЛУБОЎСКІ
Новае Ляўкова
пошта Ст. Ляўкова
пав. Гайнаўка

Ад рэдакцыі

Гэтакія выпадкі не адзінкавыя. Яшчэ ёсць шмат такіх людзей, якім не падабаецца наш беларускі штотыднёвік і якія свядома імкнуцца, наколькі гэта ў іх магчымасцях, перашкаджаць у распаўсюджванні «Нівы».

І таму Рэдакцыя звяртаецца да ўсіх сваіх чытачоў з просьбай, паведамляць нас аб гэтакіх выпадках. Рэдакцыя з свайго боку зробіць усё каб нашы чытачы рэгулярна атрымоўвалі свой штотыднёвік.

Украінцы будуць вучыцца на роднай мове

Адносныя ўлады ўзялі пад увагу культурныя патрэбы ўкраінскага насельніцтва ў Беластоцкім ваяводстве. І ўжо ў 1956/57 навучальным годзе ў Банях Мазурскіх, Градзіску, Лісах, Завадах, Жабіне, Відгуры, Сціборках, Рагалях, Сурмінах, Польскай Дамброўцы, Зелянах (усё Галдапскага павета) будзе ўведзена украінская мова, як прадмет.

Л.

Што на гэта дырэкцыя ПКП?

Да рэдакцыі «Нівы» уплыла скарга, што поезд, які ідзе з Беластока ў Крынкі ў 15 гадзін 45 хвілін часта мінае станцыю ў Валілах і затрымліваецца далей, па-за станцыяй.

Людзі не заўсёды разумеюць небяспеку, якая пагражае тым, хто на хаду выскаквае з поезда. Так маецца справа і ў даным выпадку. Поезд не стае на станцыі, дык людзі скачуць на хаду.

Што на гэта дырэкцыя ПКП у Беластоку?

В. Л.

Дзе санітарная камісія?

У Міхалове перанеслі базар з цэнтра мястэчка ў канец Польнай вуліцы. Базар цяпер агароджаны і прыгожа выглядзіць. Аднак туды не збіраюцца людзі, а торг адбываецца на ўсіх вуліцах.

У сераду пасля кожнага кірмашу, вуліцы выглядзяць як сметнікі. Хапае на іх усяго: і конскага гною, і саломы, і пабітых бутэлек, і...

Цікава, дзе ёсць санітарная камісія і што яна робіць?

П.

Чытачы пытаюць — чаму...

...нарыхтоўча — закупачныя магазіны (ПЗЗ) у Бельску не хочуць кантрактаваць збожжавых лішак у сельгаскааператывах, у Гайнаўскім павеце.

С. Ф.

*

...у крамах ГС у Міхалове няма ў прадажы батарэек

Е.

...У Дубічах Асочных ліквідавана школу, а 42 дзяцей накіравана ў аддеглую 2 кіламетры школы ў Новабярозове.

В Я.

...у Гайнаўскіх крамах нельга набыць спартыўных штонікаў і кашуляк

В ЯНЮК
Дубічы Асочныя

...Трасцянку не наведвае кінаперасоўка нягледзячы на тое, што ёсць там памяшканне адпаведнае для дэманстрацыі кінофільмаў

М. ГРЫГАРУК
Трасцянка.

Добра працуе вясковы клуб у Баратынцу Рускім

Некалькі месяцаў тааму ў Баратынцу Рускім, Семятыцкага павета, грамадскім працоўным абавязацельствам пабудавана вялікі, прыгожы будынак. У ім змясціўся вясковы клуб і бібліятэка.

Гэты клуб карыстаецца вялікай папулярнасцю сярод жыхараў, асабліва моладзі Баратынца Рускага і навакольных вёсак. Тут амаль кожную нядзелю адбываюцца вясёлыя гульні, на якія прыязджае моладзь нават з далёкіх вёсак.

Маладая загадчыца клуба — Вера Валкавыцкая знайшла дарогу да сэрцаў моладзі. Зрэшты, яе тут любіць не адна моладзь, старэйшыя жыхары вёскі таксама вельмі паважаюць.

Таму, нават у гарачы час уборкі ўраджаю, у клубе да позняга вечара чуецца вясёлая гамонка моладзі. Сюды кожны вечар прыходзяць юнакі і дзяўчаты, — пагутарыць, паспяваць, пачытаць цікавыя кніжкі.

Восенню загадчыца клуба думае сарганізаваць гурток мастацкай самадзейнасці і выступіць з пастаноўкай п'есы Янкі Купалы — «Паўлінка». Дзякуючы добрай працы загадчыцы клуба, культурнае жыццё моладзі з Баратынца Рускага і навакольных вёсак набірае штораз шпарчэйшага размаху.

(б)

Новыя крамы

9 жніўня ў Беластоку, адкрыта дзве крамы: «Дом Моды» і краму з керамікай і фарфоравымі вырабамі.

*

Нядаўна адкрыта ў Беластоку, першая ў ваяводстве крама музыкальных інструментаў.

У гэтай краме можна купіць усялякія музыкальныя інструменты, як: фартэпіяно, піяніна, патафоны і пласцінкі, скрыпкі і інш.

Б.

Яшчэ раз аб беларускай філалогіі

Міністэрства вышэйшых навучальных устаноў паведамляе, што з 1 кастрычніка 1956 г. пры Філалагічным факультэце Варшаўскага ўніверсітэта будзе адкрыта аддзяленне беларускай філалогіі.

Уступныя экзамены на аддзяленне беларускай філалогіі адбудуцца з 25 па 28 верасня 1956 г. па наступных прадметах:

1. руская мова (пісьмова)
2. гісторыя польскай літаратуры (вусна)
3. Канстытуцыя (вусна)
4. І па практычнаму валоданню беларускай мовай.

Заявы аб прыём накіроўваць у Дэканат Філалагічнага факультэта Варшаўскага універсітэта:

г. Варшава, вул. Кракаўскае Прадмесце 26/28 да 20 верасня 1956 года.

★

Добра адбываецца вярбоўка кандыдатаў на беларускую філалогію пры Філалагічным факультэце Варшаўскага універсітэта. Толькі ў адным Бельскім павеце, на Беласточчыне, каля 20 маладых людзей выказала жаданне наступіць на беларускую філалогію.

Усе яны — выпускнікі Беларускага агульнаадукацыйнага ліцэя ў Бельску.

Эстрадны аркестр Усесаюзнага радыё ў Беластоку

27, 28, 29 жніўня 1956 г. у Беластоку адбудуцца гастролі Эстраднага аркестра Усесаюзнага радыё.

У праграме выступленні вядомых салістаў савецкай эстрады: Д. Далідзэ, К. Лазарэнта, У. Бунчыкава, У. Нечаева і іншых.

Будуць выконвацца творы Шастаковіча, Хачатур'яна, Дунаеўскага, Салаўёў-Седога, Макрэўсова і песні народаў СССР.

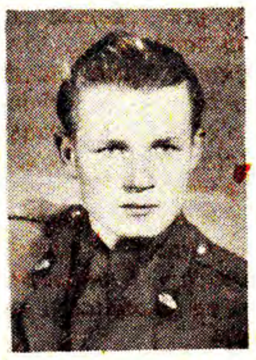
Білеты на канцэрты можна набыць у «Орбісе», ТПП-Р, ДПППЭ і ГП БГ-КТ, а ў дні канцэртаў у касе «Спарты» з 16 гадзін.

Канцэрты будуць адбывацца ў зале «Спарты» пры вуліцы Юравецкай з 19 гадзін.

Пазнаёмімся

Я вельмі рады, што рэдакцыя «Нівы» адкрыла для нашай моладзі куток „Пазнаёмімся". Карыстаючы з гэтага і я прашу чытачоў «Нівы» навязаць са мной пісьмовую сувязь. Перапісвацца хачу на тэму тэхнікі.

Мой адрас: Іван Ігнацюк, вёска Семяноўка, Гайнаўскі павет.

Да ведама працоўнай моладзі і рабочых

Завочны Агульнаадукацыйны ліцэй у Беластоку аб'яўляе прыём у VIII, IX, X, і XI класы для грамадзян, якія пражываюць ў Беластоку і на тэрыторыі паветаў: Беластоцкага, Гайнаўскага, Бельскага, Сакольскага, Лапскага, Монькахскага, Высока Мазавецкага, Ламжынскага і Замброўскага.

Паступаючыя на вучобу павінны прад'явіць наступныя дакументы: аўтабіяграфію, пасведчанне аб нараджэнні, пасведчанне аб сканчэнні пачатковай школы (7 клас) або адпаведнага класа агульнаадукацыйнага ліцэя, пасведчанне аб месцы працы і маёмасці, дзве фотаздымкі.

Прымаюцца кандыдаты якія маюць скончаныя 16 год.

Заявы з усімі дакументамі накіроўваць заказаным пісьмом па адрасу:

Дырэкцыя Завочнага Агульнаадукацыйнага ліцэя г. Беласток, вул. Фабрычная 10, тэл 28 80. Канцылярыя дзейна з 8 па 15 гадз.

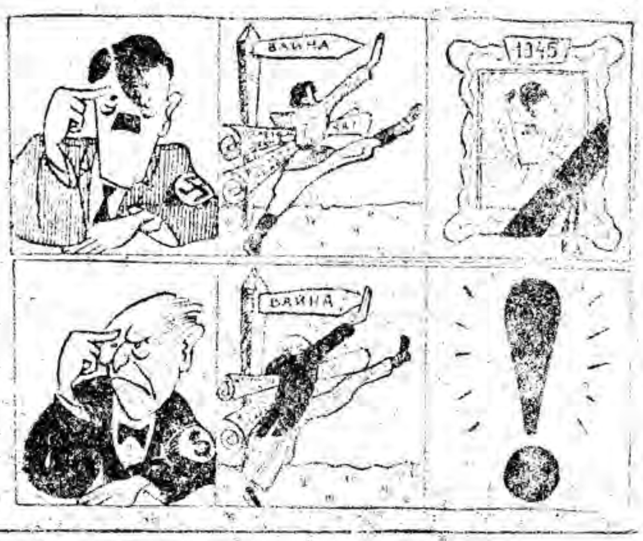

Нядаўна ў нашай краіне распачаўся мантаж верталётаў (гэлікаптэраў) СМ-1 і ўжо ў гэтым годзе нашы фабрыкі выпусцяць некалькі штук гэтых машын.
На здымку: Першы верталёт на пляцоўцы.

Фото — ЦАФ.

Пасля ўвядзення Адэнаўэрам усеагульнага воінскага абавязку і аб'яўлення па-за законам КПГ.

У дзень авіяцыі

Бачыў я, як пачынаў лётаць Уточкін на аэраплане сістэмы Блерыё.

Цяпер, калі бачу высока ў небе серабрысты самалёт, мне здаецца, што першыя палёты аэраплана былі дзіцячым сном, а рыжая галава Уточкіна — юнацкім уяўленнем.

Сягоння ў кожнычі паведзе адзначаюць дзень авіяцыі і нашы самалёты такія штукі будуць вырэзваць у паветры, што і птушкі пазайздросцяць.

Парашутысты будуць скакаць з самалётаў і падаць уніз з гэткай хуткасцю, як у нас часта дырэктары падаюць, якія не здолеюць утрымацца на сваім крэсле.

Зрэшты, у нашыя часы не толькі самалёты лётаюць. Мой знаёмы за кароткі час з шостага месяца работы пераляцеў на новае; усё шукае дзе больш заплацяць.

Думаю, што нашым грамадзянскім абавязкам з'яўляецца барацьба з гэткімі «лётчыкамі».

У сучасны момант, у нас самалёт вялікую службу нясе: і пажары лесу гасіць, і на нашых палях са шкоднікамі змагаецца.

У сучасным самалёце можна прызнацца ў каханні, і гэта атрымліваецца даволі паэтычна.

Уявіце сабе, што ляціце пад воблакамі і кажаце сваёй улюблённай:

— Бачыш, як высока нас каханне ўзняслo ад імглістай зямлі. Не адмаўляй, каханая, у прыняцці майго прызнання, калі хочаш шчасліва спусціцца.

Запэўніваю вас — поспех забяспечаны. У ніводнай не знойдзецца столькі адвагі каб адмовіць.

Удалося мне аднойчы назіраць, як самалёты робяць мёртвыя петлі. Вельмі добра гэта ў самалётаў атрымліваецца, але ў людзей шмат горш.

Напрыклад такі Мазуркевіч рабіў мёртвыя петлі, пакуль сам у пятлю не трапіў.

Цікава яшчэ дадаць, што самалёт лёгка пераходзіць у «спіраль» і без урону выходзіць з яе, а чалавек калі знайдзецца ў спіральным становішчы, трапляе... у камісарыят міліцыі.

Лётчыкі гэта людзі справы, яны нават гэтаку песню спяваюць:

Первым делом, первым делом самолёты.
Ну а девушки, а девушки потом...

Ведаю я некаторых адказных працаўнікоў, якія таксама высока ўзняліся але ў іх дзяўчынкі заўжды на першым месцы.

Дык да пабачэння, чытачы, у нядзелю на аэрадроме.

Дзядзька Лявон

Пустазвоны

Даллес хлопае ў далоні,
Адэнаўэр скача ў Боне.
«Вольная Еўропа» у звон
Б'е да таху «Бон, Бон, Бон!»

Л'еццa гукаў серэнада,
Даллес ласкае Канрада.
У тэлевізары ў А А Ні
Іх не бачаць ані ані.

Фостэр — жучок каларада,
Шле пасылкі для Канрада, —
Самалёты і атом
Высылае ў Бон, Бон, Бон!

Едуць танкі і гарматы,
Без заплаты — як для брата,
Вось гасцінчыкі, Канрад!
Немцы шэпчуць: Гад, гад, гад...

Вецер звоны ўсё калыша,
Даллес да Канрада піша:
— Колькі яшчэ трэба тон,
То прышлю у Бон, Бон, Бон!

Адэнаўэр унд фон Даллес
Пяюць разам — «Ібэр аллес
Разам б'юць у адзін звон:
Бон, Бон, Бон, Бон, Бон, Бон.

Вывесілі чорны плахты,
Бяруць моладзь да «Вермахту».
А на сцягах крычыць птах:
— Канрад, Канрад — кра, кра-крах!!!

ЯНКА МІРНЫ

Прыказкі і прыгаворкі

Нажані з сямі сёл сабак, то і так адбрэшэцца.

Ад сабакі кіям аджанешся, ад чорта адхрысцішся, а ад яго ні адчэпішся.

Агня агнём не загасіш.

Пункт погляду?

Седзячы ў кавярні са сваёй маладою і вельмі раўнівай жонкай, адзін муж захапляўся прыгожай актрысай, якая сядзела пры суседнім століку.

— Паглядзі, даражэнькая, як скромна яна апранута і зусім не ўжывае грыму.

— Так — адказала сярдзітая жонка, — некаторыя жанчыны ўмеюць зрабіць усё, каб толькі звярнуць на сябе ўвагу мужчын.

— Маю, але не ведаю, ці вытрымае твая кішэнь.

Чаму тоўсты?

— Паглядзі, дарагая на неба, як хутка злятае зорка Калі маеш якое жаданне, то падумай і яно споўніцца.

Свядомы хлопчык...

— Што-ж маеш такога? Ага чытаеш, Ванячка, кніжку аб выхаванні дзяцей?

— Так, матуля! Хачу даведацца, ці мне даеце добрае выхаванне..

Не дрэнны выбар
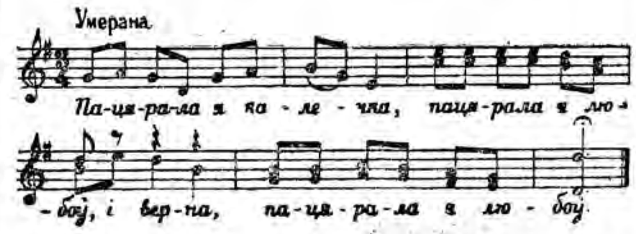
— Купіла матэрыялу на вясельную сукенку. За два тыдні выйду замуж.

— Які зрабіла, сяброўка, выбар?

Думаю, што добры, каштуе 500 злоты адзін метр.

Пацярала я калечка

(народная беларуская песня)

Пацярала я калечка,
Пацярала я любоў, і верна,
Пацярала я любоў.

Я па гэтым па калечку
Буду плакаць дзень і ноч, і верна,
Буду плакаць дзень і ноч.

Дзе схаваўся той цвяточак,
Што даліну ўкрашаў, і верна,
Што даліну ўкрашаў?

Дзе дзяваўся мой міленькі,
Што размовай заўлякаў, і верна,
Што размовай заўлякаў?..

На пляжы

Барыс Аляксеюк змяніў месца побыту; з цёплага дырэктарскага крэсла сышоў на гарачы пясок. Атрымаў водпуск і вось цяпер адпачывае. Хоць пагода была цудоўная, злёгку хваляваліся ды прыемна шумела мора, Барыс аднак не меў добрага настрою.

Раздумліваў.

— Зноў мяне знялі і чорт яго ведае, як гэта ўсё закончыцца. Дагэтуль заўсёды пераносілі на вышэйшую пасаду. Гэтым разам хіба палячу ўніз — заключыў з грымасам пазіраючы на ырачую ў моры «пеннясць» у вяку пяцідзесяці гадоў.

— Ну, але хоць я ім дапёк — пачаў супакойвацца. Парадкевіч за сваю карэспандэнцыю ў рэдакцыю, праз тры месяцы не атрымліваў прэміі. Ваўкоўскую нягледзячы на тое, што была цяжарнай, звольніў з працы. Што праўда, трэба было яе зноў прыняць на пасаду, але праз некалькі месяцаў набралася страху, у будучым будзе асцяражнейшая. Кавалевіч за крытыку на сходзе не авансаваў, а Гарновіча перавёў у аддзел, не рабоце якога ён зусім не знаецца. Дзякуючы гэтаму не атрымлівае прэміі, а аб авансе няхай нават і не марыць Добра яму гэтак, хай ведае, як гэта ломена крытыкаваць дырэктара.

Цікава толькі дзе мяне перавядуць, ці новая сакратарка будзе прыгожай і падатлівай. Цікава ці і ў далейшым дацэньваюць мае здольнасці...

Раптам роздумы Барыса перарваў мяч, які кінуты ўгору гуляючымі дзяцьмі, выпадкова «жарнуў» яму якраз у самую лысіну Аляксеюк ускапіўся і пачаў крычаць на дзяцей, апяруючы славамі, якія часта ўжываў на вышыні дырэктарскага крэсла.

— Не крычыце так, калі ласка — дзваўся нехта з адпачываючых — вам-ж нічога не сталася, а дзеці-ж маюць права гуляць.

— А вы мне тут не дыктуйце ці я маю крычаць, ці не. Не ведаеце з кім маеце дачыненне.

— Ведаем, ведаем — адказаў адпачываючы — па рэху-ж чуваць было, што гэта пустая галава.

М.

ВЯЛІКІ КОНКУРС

Умовай конкурсу з'яўляецца: адгануць імя і прозвішча пісьменніка, назваць загалоўкі яго выдатнейшых твораў (напісаць на асобным паперы), выпаўніць купон і прыслаць у рэдакцыю.

Адначасова паведамляем усіх тых чытачоў, якія-б хацелі яшчэ цяпер узяць удзел у конкурсе, што рэдакцыя вырашыла прадоўжыць тэрмін высылання ўсіх 10 купонаў да 30 верасня г. г.

Яго твор: «Хто смяецца апошнім».

КУПОН VIII

Імя і прозвішча пісьменніка ....

Яго творы ....

Мне найбольш падабаліся творы ....

Імя .... Прозвішча .... Адрас ....

АГАФОН АБРОТКА НА СТАНЦЫІ Ў КЛЯШЧЭЛЯХ

Вось і станцыя «Кляшчэлі»
Гіне ў цямры перон.
Замест святла — загарэліся
«Бздзюхі» — глядзіць Агафон.

Касір прадае білеты.
Агафончык да яго:
— Сапсавалась штосьці? — А дзе там,
Падключаюць другі год!

Вісяць шары бескарысна!
Праз цямру Абротка йдзе,
Раптам носам хтось ў лоб хлыснуў
Што, аж загарэўся свет...

Бачыць перад ім загадчык
Гэтай станцыі стаіць:
— Уключы-ж святло — гаспадарчык,
Годзе, шпаламі- вяціць!

Орган ГП БГ-КТ РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ Адрас рэдакцыі: гор Беласток, вул Кілінскага 7/1, Тэлефоны: Гал рэдактар і сакратарыят 25-89, аддзелы рэдакцыі 36 43 Умовы падпіскі: на 6 месяцаў 15 зл 60 гр, на 3 месяцы — 7 зл 80 гр. Падпіску прымаюць паштовыя ўстановы і пісьманосцы. Konto NBP I Oddz. Miejski Nr 102-7-161 w Białymstoku.
Паліграфічнае прадпрыемства ў Беластоку Т-7-317